

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2009 rd

Regeringens proposition om en tilläggsbudget för 2009

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 februari 2009 en proposition om en tilläggsbudget för 2009 (RP 1/2009 rd) till finansutskottet för beredning.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner som sänts till utskottet den 12 februari 2009:

- TBM 1/2009 rd — Merja Kuusisto /sd: Anslag för att bygga en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik längs Jokelantie och Eriksnäsintie (landsväg 1421) (31.10.21)
- TBM 2/2009 rd — Merja Kuusisto /sd: Anslag för att förbättra Hämeentie (stamväg 45) i Tusby (31.10.21)
- TBM 3/2009 rd — Pentti Tiusanen /vänst: Anslag för att bygga om bangården i Kotolahti i Kotka (31.10.22)
- TBM 4/2009 rd — Sinikka Hurskainen /sd: Anslag till budgetbaserat stöd för sådant arbete som omfattas av hushållsavdraget och

som utomstående utför hos pensionärer med små inkomster (33.40.60)

- TBM 5/2009 rd — Pentti Tiusanen /vänst: Oförändrad statlig andel av de utgifter som föranleds av folkpensionslagen (33.40.60)
- TBM 6/2009 rd — Pentti Tiusanen /vänst: Anslag till kommunerna för driftskostnaderna för social- och hälsovården (33.60.30)
- TBM 7/2009 rd — Bjarne Kallis /kd m.fl.: Anslag till kommunerna för driftskostnaderna för social- och hälsovården (33.60.30)
- TBM 8/2009 rd — Merja Kuusisto /sd: Anslag för en matarledning i östra Hyrylä (35.10.77)
- TBM 9/2009 rd — Pentti Tiusanen /vänst: Anslag för garanterad finansiering av miljövårdsarbeten (35.10.77)

Beredning i delegation

Ärendet har beretts enligt sakinnehåll i finansutskottets alla delegationer.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Instabiliteten på den internationella finansmarknaden förvärrades i höstas och blev en finanskris, vars konsekvenser snabbt spred sig över hela världen. På grund av den globala ekonomin har alla ekonomiska regioner drabbats av lågkonjunktur samtidigt och världsekonomin har gått in i en exceptionellt kraftig lågkonjunktur.

Läget är dåligt i hela EU, eftersom nästan alla medlemsländer kommer att visa underskott både i år och nästa år. Kommissionen beräknar att underskottet i euroområdet 2009 kommer att ligga på 4 procent och att skuldkvoten kommer att stiga till mer än 70 procent i relation till den totala produktionen.

Det ekonomiska läget har försämrats snabbt också i Finland. Enligt uppgifter som Statistikcentralen publicerade den 13 mars i år var värdet av de nya beställningarna inom industrin så mycket som 38,3 procent lägre i januari 2009 än i januari 2008. Arbetslösheten och framför allt permitteringsarna har ökat kännbart, likaså antalet konkurser och betalningsanmärkningar. Bruttonationalprodukten har gått ner under två kvartal i följd. Enligt tilläggsbudgetpropositionen väntas den totala produktionen minska med mer än två procent i år och enligt färskas uppgifter kommer bruttonationalprodukten rentav att minska med mer än fyra procent. Arbetslösheten väntas öka till mer än åtta procent i genomsnitt av arbetskraften i år.

Det försämrade läget i den offentliga ekonomin märks särskilt i konjunktürkänsliga skatteinkomster så som intäkter från samfundsskatt och skatt på överlåtelsevinster. Intäktskalkylen över inkomstskatten sänks nu också med 1,6 miljarder euro. Samtidigt ökar bl.a. utgifterna för arbetslösheten och de finansiella utgifterna för stimulerande insatser.

Regeringen har raskt vidtagit omfattande åtgärder för att stimulera ekonomin. Det innevarande årets budget och redan den tredje tilläggs-

budgeten för 2008 innehöll flera stimulerande insatser. Nu föreslår regeringen anslagstillskott på 2,7 miljarder för bl.a. trafikprojekt, byggarbeten, företagsfinansiering och export. Framför allt Finnvera Abp och Industriinvestering Ab får väsentligt större möjligheter att finansiera, vilket avses förbättra exporten och tillgången på företagsfinansiering och ge livskraftiga företag bättre operativa möjligheter.

Med hjälp av de stimulerande åtgärderna startas projekt för 1,6 miljarder euro, medräknat satsningarna på kommuner och privat sektor. Dessutom slopas arbetsgivarnas folkpensionsavgift, vilket kommer att leda till minskade arbetskraftskostnader för arbetsgivarna både i privat och offentlig sektor.

Regeringens vägval är bra och motiverade, anser utskottet. De föreslagna insatserna kommer att öka sysselsättningen, förbättra tillgången på företagsfinansiering och ge livskraftiga företag bättre operativa möjligheter. Finland satsar stort också i jämförelse med andra EU-länder, för vår budgetproposition för 2009 var den mest stimulerande jämfört med 27 andra medlemsländer. Med hänsyn till tilläggsbudgetpropositionen uppgår våra stimulerande åtgärder till 1,7 procent av BNP. Det är den tredje högsta siffran i EU enligt kommissionens jämförelse i januari.

Utskottet förväntar sig att regeringen noga ger akt på det ekonomiska läget och i förekommande fall vidtar ytterligare åtgärder för att stimulera ekonomin och trygga företagsfinansieringen. Utskottet framhåller att de stimulerande insatserna bör vara temporära och att de bör dirigeras rätt och sättas in vid rätt tidpunkt. Exempelvis är projekten kring reparationsarbeten i bostäder, bastrafikledshållning, miljövårdsarbeten och sanering av mögelskolor inte bara viktiga och aktuella utan också effektiva med tanke på stimulansen, eftersom de kan startas snabbt och genast påverkar sysselsättningen.

Utskottet välkomnar de fyra nya trafikutvecklingsprojekt som ska startas enligt tilläggsbudgeten. Den största effekten på sysselsättningen kommer dock att bli märkbar först under de kommande åren. Därför anser utskottet att det utöver de här trafikprojekten inte finns behov av att starta nya utvecklingsprojekt i stimulerande syfte den här valperioden. Eventuella stimulerande insatser inom trafiksektorn bör med fog sättas in på basstrafikledshållning och infrastruktur som möjligen behövs med tanke på gruvor.

För att försöka få fart på produktionen av hyresbostäder har man bl.a. tagit fram en ny räntestödsmodell och förbättrat statsborgen i fråga om byggnadslån för hyresbostäder. Trots det har bostadsproduktionen stannat upp nästan totalt. Tillgången på finansiering hotar att bli det största problemet. Utskottet ser det som påkallat med tanke på både sysselsättningen i byggsektorn och bostadsläget att åtgärdernas effekter bevakas och att ytterligare åtgärder vid behov sätts in för att säkerställa finansiering och starta hyresbostadsproduktion.

Utskottet oroar sig över läget i kommunekonomin. Kommunernas ekonomi kommer att visa underskott i år och deras ekonomiska utveckling kommer att försvagas, särskilt under 2010. Det försämrade ekonomiska läget kommer först att påverka ekonomin i de kommuner som i hög grad är beroende av samfundsskatten. Samtidigt kommer behovet av kommunal service och följaktligen också kostnadstrycket att öka. Lönehöjningarna i kommunsektorn, som avtalades i fjol och till en del gäller tiden fram till 2010 kommer att försämma kommunernas ekonomi, i synnerhet om den ekonomiska tillväxten och ökningen i skatteinkomsterna kraftigt går ner. Den drastiskt försämrade ekonomin för med sig stora problem för hela landskap också.

När utgiftsramarna slås fast måste vi ta hänsyn till läget i kommunekonomin och vidta åtgärder för att se till att kommunerna har en hållbar finansiell bas, understryker utskottet. Det viktiga är att ge kommunerna en större andel av intäkterna från samfundsskatten, höja statsandelarna och se över systemet med statsandelar så att tjänsterna kan garanteras även på de håll där

de största problemen finns. Dessutom är det angeläget att kommunerna målmedvetet fortsätter att genomföra kommun- och servicestrukturreformen och de strukturella reformer som ska förbättra kommunekonomin.

Tilläggsbudgeten visar ett underskott om 5,6 miljarder euro. Staten tvingas ta nya lån på mer än 8 miljarder euro. Statsskulden beräknas uppgå till 62,6 miljarder euro i slutet av 2009, alltså till ca 34 procent av bruttonationalprodukten.

Finland har hittills fått lån på fördelaktiga villkor, men lågkonjunkturen har inte nått botten än. Vi kommer troligen att behöva ta mycket mer lån. Också de insatser som görs under den ekonomiska krisen måste stärka hållbarheten i den offentliga ekonomin på sikt och man måste se till att medborgarnas förtroende för och tillit till landets ekonomi består i framtiden.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Utrikesförvaltningen

01. *Utrikesförvaltningens omkostnader* (reservationsanslag 2 år)

I motiven till momentet korrigerar utskottet datumet då tjänsterna ska dras in, eftersom det datum då tilläggsbudgeten skulle bli färdig har ändrats.

Momentet får följande lydelse:

Motiveringen till momentet kompletteras med att det vid utrikesministeriet ska inrättas tio tjänster som utrikesråd och en tjänst som förvaltningsdirektör, vars lönenivå bestäms enligt lönepraxis för statens tjänstemannaledning. Samtidigt dras tio tjänster som ambassadråd in från

och med *den 30 mars 2009* och en tjänst som avdelningschef in från och med den 1 september 2009.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Invandring

01. *Migrationsverkets omkostnader* (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 1 000 000 euro för att anställa 20 personer för viss tid för att behandla asylärenden.

Antalet asylsökande började stiga kraftigt i juli förra året och steg till mer än 4 000 personer före årsskiftet. Antalet väntas öka ytterligare till totalt 6 000 sökande i år. Samtidigt har handläggningen av ansökningar blivit överbelastad på Migrationsverket. Med de nu tillgängliga resurserna kommer det att ta 18 månader att avveckla den kö som hade bildats fram till slutet av januari.

Migrationsverket uppskattar att det behövs ca 70 nya anställda för att nå målet att handläggningen ska ta ett halvt år. Det behövs sammanlagt 5,15 miljoner euro till, inbegripet personalutgifter, utökade lokaler och merutgifter för tolkning och översättning.

Den föreslagna summan är mindre än de genomsnittliga kostnaderna för en månads inkvartering av de asylsökande som nu bor på förläggningar. Dessutom är förläggningarna nu överbelastade och dagens kostnader ökar ytterligare om nya förläggningar måste inrättas.

Utskottet påpekar att sökandena under väntetiden får kopplingar till Finland och att detta faktum talar för att uppehållstillstånd ska beviljas. Om sökandena får stanna i landet bara därför att

handläggningen drar ut på tiden kan det leda till att allt fler vill komma till Finland för att söka asyl. Utskottet framhåller att den långa väntetiden gör det svårare för sökandena att akklimatisera sig. Dessutom är det inte önskvärt heller med tanke på sökandenas rättsskydd att handläggningen drar ut på tiden.

Att ansökningarna hopar sig innebär mycket extra kostnader för staten. Därför är det nödvändigt att minska de totala kostnaderna genom att snabba upp beslutsprocessen. Utskottet ökar således momentet med 1 000 000 euro.

Tillägget på totalt 2 000 000 euro som föreslås under momentet får användas för att anställa 40 personer för viss tid för att behandla asylärenden och utföra tillhörande undersökningar. Det är tänkt att personalen ska anställas för en period som gäller fram till slutet av 2010 och de anställda ska anlitas flexibelt av både Migrationsverket och polisen. Utskottet begär samtidigt att senare få en utredning om de faktiska effekterna av tilläggsanslaget.

Utskottet påpekar att beslutsprocesserna inte kan gå snabbare enbart genom att mer personal anställs, eftersom anslaget inte täcker in ökade kostnader för tolkning och översättning. Därför är det påkallat att i nästa tilläggsbudgetproposition klarlägga utgifterna för tolkning och översättning vid intervjuerna av asylsökande och lösgöra utgifterna från verkets fasta anslag och göra dem till ett förslagsanslag. Antalet asylsökande varierar årligen och därför kan man inte på förhand beräkna de här utgifterna. Med dagens antal sökande innebär detta årliga kostnader på uppskattningsvis 1 900 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 2 000 000 euro.

Tilläggsanslaget får användas för tillfälliga lönekostnader till följd av utlänningsutredning på Migrationsverket och inom polisväsendet. (Nytt)

Huvudtitel 27
FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALT-
NINGSSOMRÅDE

30. Militär krishantering

20. Utrustnings- och förvaltningsutgifter för militär krishantering (reservationsanslag 2 år)

Utskottet vill här lyfta fram civila personers medverkan i krishantering. Anslaget för ändamålet (mom. 24.10.21) är avpassat enligt prisnivån i början av 2008 och så att ca 150 experter ska kunna delta i civil krishantering årligen.

Men kostnaderna för experterna steg märkbart under året på grund av ökade kostnader för utrustning, större löneutgifter för experter på högre poster och årliga lönehöjningar. Dessutom genomförs civil krishantering nu i mer krävande geografiska områden.

Utskottet ser det som påkallat att ompröva anslaget för civil krishantering och noga bevaka behovet av mer personal i operationerna.

Huvudtitel 29
UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖR-
VALTNINGSOMRÅDE

När det ekonomiska läget försämras är det av yttersta vikt att se betydelsen av högkvalitativ utbildning som en investering i framtiden och ett sätt för landet att klara sig ur recessionen. Regeringen föreslår många tilläggsanslag för att stödja detta mål. Det rör sig om tilläggsanslag för grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning, en ny utbildning av läroavtalstyp för högtutbildade plus ett ökat utbud av vuxenutbildning som leder till yrkeshögskoleexamen. Med tanke på stimulansen är det också viktigt att fullmakten och anslagen för statsandelar till anläggningskostnader höjs. När det gäller verksamhet som finansieras med tippningsvinstmedel är det bra att 30 miljoner av de vinstme-

del som inte blivit fördelade nu går till stimulerande och sysselsättningsfrämjande projekt inom vetenskap, konst, idrott och ungdomsarbete.

Utskottet poängterar att de samhällsekonomiskt obetydliga anslagen för stöd till kultur påverkar sysselsättningen mycket positivt därför att kulturella aktiviteter höjer stämningen på det intellektuella planet.

Det är nödvändigt att bevaka hur anslagen räcker till och om de disponeras på ett lämpligt sätt när utbildningen ordnas.

Utvidgad läroavtalsutbildning är ett sätt att förbättra möjligheterna att få arbete. Visserligen är det svårt att hitta bra arbetsplatser för läroavtalsutbildning nu när företagen säger upp personal.

Ett problem är också hur man ska gå till väga om någon som genomgår läroavtalsutbildning blir permitterad.

För att motverka arbetslöshet är det nödvändigt att särskilt avdela resurser för vuxenutbildning. Olika slags vuxenutbildning som yrkeshögskolorna tillhandahåller för arbetslivet är en betydelsefull stimulerande åtgärd i det här konjunkturläget. Utbildningen ger permitterings- och uppsägningshotade bättre möjligheter att få nytt arbete och kvalifikationer som är relevanta på arbetsmarknaden.

I det här ekonomiska läget blir det också svårare för högtutbildade att hitta jobb. Det behövs särskilda insatser för att förbättra deras möjligheter till sysselsättning. Därför är det positivt att regeringen föreslår stöd för utbildning av läroavtalstyp. Den här typen av fortbildning, som avklaras efter högskoleexamen och siktar på att uppdatera tidigare yrkeskompetens, bör införas snarast möjligt. Utskottet anser att anslaget i tilläggsbudgetpropositionen räcker till för att starta utbildningen men inte är tillräckligt i förhållande till behovet.

Det är bra att regeringen föreslår ett tillskott för att höja utbildningsnivån hos dem som saknar yrkesutbildning eller vars utbildning är föråldrad. Det är viktigt att följa upp om tillskottet är tillräckligt.

Utskottet har i flera sammanhang lyft fram betydelsen av studiehandledning. De snabba förändringarna på arbetsmarknaden framhäver ytterligare behovet av studiehandledning.

Utskottet understryker den stora betydelsen av fritt bildningsarbete i recessionstider. Det ger möjlighet till lättåtkomliga bildnings- och kulturtjänster. Detta är av största vikt för arbetslösa och permitterade och för att motverka utanförskap. Därför bör också anslagen för fritt bildningsarbete ökas om det behövs.

Det är bra att reservera mer anslag och fullmakter för att sanera mögelskolor och genomföra andra brådskande bygg- och renoveringsprojekt. Utskottet påpekar att behovet av skolrenoveringar visserligen fortfarande är mångdubbelt jämfört med det stöd som staten kan ge för anläggningskostnader. Enligt uppgift av länsstyrelserna behöver klart fler kommuner starta renoveringar i år än vad fullmakten räcker till. Statens andel (25—50 %) leder också i många fall till att starten på anläggningsprojekt inte bestäms enligt akuta behov utan utifrån kommunens möjligheter att stå för sin egen medfinansiering. Det bör noteras att skolrenoveringsprojekt är stimulerande insatser. Därför är det viktigt att ta hänsyn till hur projektet påverkar sysselsättningen när man dirigerar anslagen.

Utskottet påpekar igen att finansieringen av nybyggen och renoveringar av allmänna bibliotek inte räcker till. Kommunerna har årligen föreslagit 45—50 projekt, men anslagen räcker bara till två-tre projekt per år.

Yrkeshögskolorna föreslås få ett anslag för utbildning som kompletterar institutexamen och leder till yrkeshögskoleexamen. Men sakkunniga har framhållit att det är viktigare att avdela anslag för att göra studiemöjligheterna mer flexibla.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

50. Vattenhushållning

31. *Stöd till vattenförsörjningen och skyddet mot översvämningar* (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tilläggsanslag på 4 000 000 euro. Utskottet välkomnar tillskottet, som ligger i linje med dess tidigare ställningstaganden. Utskottet ökade momentet med 4 500 000 euro i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2009. Därmed budgeteras sammanlagt 22 258 000 euro under momentet.

Det föreslagna tilläggsanslaget anvisas för regionalt viktiga vatten- och avloppsprojekt som går att starta snabbt. När kommunernas och andra samarbetspartners andel av kostnaderna inbegrips ligger de uppskattade totalkostnaderna för investeringar som kan startas med tilläggsfinansieringen på nästan 9 miljoner euro. Projektens sysselsättningseffekt under byggtiden är ca 50 årsverken, och indirekt uppskattas projekten generera ca 120 årsverken.

Enligt de regionala miljöcentralernas utredningar kan det sammanlagda behovet av investeringar i utvidgning av avloppsnäten i glesbygden stiga till hela 800 miljoner euro. Det behövs investeringar på sammanlagt 200 miljoner euro för brådskande avloppsprojekt på områden där man tidigare dragit vattenledningar med statligt stöd. Behovet av ytterligare stöd från staten uppskattas till totalt 40 miljoner euro.

Utskottet betonar att vattenförsörjningen och avloppen i glesbygden ska uppfylla kraven i förordningen om hushållsavloppsvatten senast 2014. Sammanlagt har 15 miljoner euro till reserverats för perioden 2008—2013 som pengar utöver budgetramen. Med andra ord behövs det ytterligare 25 miljoner euro 2010—2013.

60. Skogsbruk

Stöd för trygghet av virkesproduktionens ut- hållighet

För 2009 anvisades 67,48 miljoner euro i stöd för att trygga en uthållig virkesproduktion. Men samtidigt fördes 11,15 miljoner euro i bidragsansökningar från 2008 över till betalning av årets anslag. Därmed finns det bara 56,33 miljoner euro till nya projekt.

De regionala skogscentralerna bedömer att det tilläggsstöd som behövs för skogsvård och skogsförbättring uppgår till hela 15—20 miljoner euro, och den direkta sysselsättningseffekten uppskattats till ca 750—1 000 årsverken. Utskottet understryker att effekterna framför allt gäller områden där det finns få möjligheter att få andra jobb. Dessutom kommer det försämrade ekonomiska läget att minska avverkningsvolymen och behovet av arbetskraft inom skogsdrivningen, och då kan man genom skogsvård och skogsförbättring åtminstone i någon mån erbjuda ersättande arbete.

Utskottet pekar också på att användningen av skogsflis med tanke på klimat- och energimålen måste öka till ungefär det tredubbla. I Finlands nationella skogsprogram föreslogs stödet för att finansiera ett hållbart skogsbruk uppgå till 85 miljoner euro, erinrar utskottet om. Av detta anvisades 10 miljoner euro för energianvändning av trä, vilket är nästan dubbelt mer än det stöd som utbetalades 2008. Utskottet uttrycker sin oro över att stödet enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk trots det som sagts hotar att minska 2009.

Det är ytterst viktigt, menar utskottet, att nästa tilläggsbudgetproposition innehåller det behövliga tilläggsanslaget under moment 30.60.44 i stöd för tryggnad av virkesproduktionens uthållighet. Samtidigt betonar utskottet att man genom tillräckliga medel för skogsvård och skogsförbättring tryggar de framtida avverkningsmöjligheterna.

Huvudtitel 31

**KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

10. Trafiknätet

Bastrafikledshållning. Som en del av ekonomins stimulanspaket föreslås ytterligare 71,5 miljoner euro för underhåll av trafiknätet. Av det beloppet ska 50 miljoner användas till basväghållning och 21,5 miljoner euro till basbanhållning. Tilläggspengarna till basväghållningen allokteras bl.a. till broreparationer och byggande av vägar för gång-, cykel- och mopedtrafik. Tillskottet till basbanhållningen används bland annat till att rusta upp vissa bangårdar, vilket gör de transportrutter som skogs-, metall- och gruvindustrin behöver mer välfungerande.

Utskottet välkomnar tilläggsansatningarna för att förbättra bil- och järnvägarna. Åtgärderna enligt tilläggsbudgetpropositionen innebär en betydande sysselsättningseffekt, och de ökar både näringslivets och regionernas konkurrenskraft och förbättrar dessutom trafiksäkerheten. I fråga om basväghållningen är det särskilt planerna på broreparationer som är påkallade, eftersom det uppskattningsvis finns 900 broar som är i dåligt eller mycket dåligt skick.

Anslaget för bastrafikledshållning har länge varit alltför litet i förhållande till underhållsbehovet, och delvis på grund av det har trafikledsnätet varit i dåligt skick. Utskottet betonar att nästa beslut om utgiftsramarna och eventuella beslut om nya stimulansåtgärder ska beakta att våra trafikleder behöver underhållas.

78. *Vissa trafikledsprojekt* (förslagsanslag)

Enligt den föreslagna tilläggsbudgeten ska man tidigarelägga byggstart för fyra projekt (Sv 51 Kyrkslätt—Stensvik, Rv 14 Nyslott centrum, Rv 5 Päiväranta—Vuorela och Rv 6 Ringvägen vid Joensuu) så att man avviker från tidigare beslut och inleder arbetet redan i år. Avtalsfullmakten för dessa projekt är 230 miljoner euro

och 2009 kommer det att behövas 8 miljoner euro i finansiering.

Det är motiverat att tidigarelägga projekten både med tanke på sysselsättningen och också för att detta främjar en mer jämn realisering av stora investeringsprojekt. Det var meningen att nya trafikledsprojekt skulle köras igång först i slutet av regeringsperioden, vilket skulle ha lett till samtidigt anbudsförfarande av flera projekt och möjligen också till högre priser.

Utskottet understryker att det inom trafikledshållningen på lång sikt lönar sig bäst att försöka planera med längsta möjliga framförhållning och hålla investeringsnivån så jämn som möjligt. Därför måste man se till att byggvolymen hålls jämn inte bara hela valperioden, utan också mellan valperioderna och i början av följande period fram till dess att projekten i nästa trafikpolitiska redogörelse börjar genomföras.

Banprojektet Seinäjoki—Uleåborg. Finansieringen av detta banprojekt i årets budget har visat sig otillräcklig och därför finns det risk för att projektet avbryts och drar ut på tiden. Nu är det meningen att anvisa ytterligare 40 miljoner euro för projektet, och därmed kan man trygga att det fortsätter utan avbrott och också säkerställa sysselsättningen inom branschen.

Det rör sig om ett exceptionellt förfarande. Meningen är att Banförvaltningscentralen kan ingå ett avtal med VR-Group Ab om att bolaget bidrar med 40 miljoner euro till banarbeten som hör till staten utan återbetalningsskyldighet för staten. På så sätt kan mer pengar skjutas till banprojektet utan att utgiftsramarna ändras. Ett sådant finansieringssätt är problematiskt, menar utskottet.

Utskottet menar att ett sådant finansieringssätt för sin del också framhäver nackdelarna med nuvarande sätt att budgetera trafikinvesteringar. Trafikinvesteringarna är driftsutgifter i budgeten och de ingår i ramarna för statsfinanserna. För att det ska vara möjligt att genomföra investeringar trots de strama utgiftsramarna måste man ofta söka metoder för att skjuta upp statens kostnader för investeringarna.

Utskottet har redan flera gånger framhållit att investeringar i och underhåll av infrastrukturen måste hållas åtskilda. Utskottet hänvisar till det uttalande som riksdagen godkände när den senast behandlade beslutet om utgiftsramarna (FiUB 9/2008 rd — SRR 2/2008 rd). Riksdagen förutsatte då att statens budgetpraxis före början på nästa regeringsperiod ses över så att en balanskalkyl som beskriver statens ekonomiska situation införs i den ekonomiska styrningen till stöd för investeringsbeslut och för att främja en effektiv användning av kapitalet.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättnings- och företagsamhetspolitik

Tilläggsbudgetpropositionen innehåller betydande satsningar på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde: sammanlagt ökas anslagen under huvudtiteln med ca 1,4 miljarder euro, och dessutom föreslås flera höjningar av bevilningsfullmakter.

I synnerhet Finnvera Abp:s finansieringsmöjligheter förbättras märkbart. Den tillfälliga exportfinansieringen höjs från tidigare 1,2 miljarder euro till 3 miljarder euro. Av denna anledning allokeras 1,25 miljarder i tilläggsanslag för Finlands Exportkredit Ab:s refinansieringsverksamhet och lånefullmakten ökas med 2,5 miljarder euro. Dessutom föreslås 15 miljoner euro till i ersättningarna för Finnvera Abp:s förluster. Regeringen har också föreslagit höjningar av Finnveras exportgarantier och bevilningsfullmakter för nya krediter och borgen (RP 15/2009 rd och RP 16/2009 rd) i syfte att förbättra bolagets verksamhetsförutsättningar.

Också Industriinvestering Ab blir föremål för en kapitalinvestering på 100 miljoner euro och samtidigt bildas en fond som investerar i livs-

kraftiga företag som råkat i tillfälliga svårigheter på grund av det allmänna konjunkturläget.

Utskottet välkomnar de föreslagna satsningarna. De medger exportfrämjande och ger företagen bättre möjligheter att få pengar. Dessutom kan livskraftiga företag ges bättre villkor. Enligt uppgift kommer Finnveras resurser tack vare höjningarna i tillägsbudgetpropositionen och pågående lagändringar att vara tillräckliga i ljuset av dagens ekonomiska perspektiv.

Utskottet vill ändå peka på att Finnvera måste ha tillräcklig kapitaltäckning. En ökning på 15 miljoner euro föreslås av ersättningarna för förluster, men det kan visa sig att Finnveras eget kapital inte räcker till om det blir större förluster än väntat.

Det är också viktigt, menar utskottet, att regeringen följer hur företagens finansiella läge utvecklas och vid behov är beredd att ta nya initiativ i syfte att trygga finansiering för företagen.

Dessutom måste man i fortsättningen också granska om företagen behöver mer bidrag för internationalisering (mom. 32.20.43).

51. *Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder* (fast anslag)

Momentet ökas med 22 miljoner euro, som anvisas för bl.a. mer arbetskraftspolitisk utbildning och startbidrag. Slutsumman för momentet blir således ca 500 miljoner euro. Det är meningen att anslaget i mån av möjlighet ska användas i början av perioden när det behövs.

Den svaga ekonomiska utvecklingen leder till att det kommer att behövas betydligt mer sysselsättningsåtgärder. Arbetslösheten har klart börjat öka och efterfrågan på arbetskraft har försämrats. Cirka 60 000 personer var permitterade i februari, och dessutom riskerar 38 000 personer att bli permitterade enligt förhandsuppgifter från arbetsgivarna. Den ekonomiska recessionen påverkar framför allt de ekonomiska regioner där exportindustri och byggnation har stor betydelse.

Utskottet understryker vikten av att regeringen noga följer arbetslösheten och vid behov vid-

tar skyndsamma åtgärder för att höja sysselsättningsanslagen. Dessutom är det nödvändigt att arbets- och näringscentralernas och arbetskraftsbyråernas omkostnader dimensioneras med beaktande av det ökade personalbehovet.

50. *Regionutveckling och strukturfondspolitik*

64. *EU:s strukturfonders medfinansiering i EU:s strukturfondsprogram under programperioden 2007—2013* (förslagsanslag)

Enligt uppgift kommer motiveringen till detta moment att rättas så att 16 492 000 euro av bevillningsfullmakten gäller landskapet Kajana-land.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP)

Dessutom ändras motiveringen till momentet så att 16 492 000 euro av bevillningsfullmakten och 12 842 000 euro av anslaget under momentet hänförs till landskapet Kajana-land i enlighet med lagen om ett förvaltningsförsök i Kajana-land.

(Stycke 3 som i RP)

65. *Statlig medfinansiering i EU:s strukturfondsprogram under programperioden 2007—2013* (förslagsanslag)

Enligt uppgift kommer motiveringen till detta moment att rättas så att 10 607 000 euro av bevillningsfullmakten gäller landskapet Kajana-land.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP)

Dessutom ändras motiveringen till momentet så att 10 607 000 euro av bevillningsfullmakten under momentet hänförs till landskapet Kajana-land i enlighet med lagen om ett förvaltningsförsök i Kajana-land.

(Stycke 3 som i RP)

Huvudtitel 35
MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGS-
OMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

77. *Miljövårdsarbeten* (reservationsanslag 3 år)
 Under momentet föreslås ett tillägg på 2 000 000 euro. Uppskattningsvis kommer de genomförda projektens direkta sysselsättande verkan att vara 40 årsverken. Utskottet välkomnar denna ökning, som ligger i linje med dess tidigare ställningstaganden. De 3 450 000 euro som utskottet ökade momentet med i samband med behandlingen av budgetpropositionen och det nu föreslagna tilläggsanslaget ökar anslaget under momentet till sammanlagt 16 450 000 euro.

Anslagsläget är bättre än någonsin sedan mitten av 1990-talet i fråga om detta moment. Ändå borde det årliga anslaget enligt de regionala miljöcentralernas förslag och landskapsprogrammets genomförandeplaner vara klart mer än 20 miljoner euro. Därför är det enligt utskottets mening viktigt att utgiftsramarna för 2010—2013 höjs så att man kan både slutföra pågående projekt och påbörja nya projekt som är brådskande.

Dessutom ska fastigheters avloppssystem före utgången av 2013 antingen uppfylla kraven i förordningen om hushållsavloppsvatten eller anslutas till avloppsnätet. Denna reform måste främjas genom tillräckliga ekonomiska incitament.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. *Nettouplåning och skuldhantering*

Momentet ökas med 1 000 000 euro. Ökningen beror på tillägget under anslagsmoment 26.40.01.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg om 5 606 836 000 euro.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ska både inkomstposterna och anslagen ökas med 2 738 458 000 euro.

Finansutskottet har ökat anslaget i moment 26.40.01 och utgiftsposterna under moment 15.03.01 med 1 000 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgeten för 2009 totalt 49 030 940 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med hänvisning till det ovan sagda och i övrigt omfattande propositionsmotiven föreslår finansutskottet

att förslaget till tilläggsbudget för 2009 godkänns i enlighet med propositionen

med de föreslagna ändringarna,

att tilläggsbudgetmotionerna TBM 1—9/2009 rd förkastas och

att tilläggsbudgeten tillämpas från och med den 23 mars 2009.

Helsingfors den 17 mars 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Hannes Manninen /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Christina Gestrin /sv
Pertti Hemmilä /saml
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /cent
Esko Kiviranta /cent
Jari Koskinen /saml
Mikko Kuoppa /vänst
Reijo Laitinen /sd
Mika Lintilä /cent
Olli Nepponen /saml
Tuija Nurmi /saml
Kirsi Ojansuu /gröna
Markku Rossi /cent

Petri Salo /saml
Minna Sirnö /vänst
Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd
ers. Esko Ahonen /cent
Leena Harkimo /saml
Hanna-Leena Hemming /saml
Reijo Kallio /sd
Matti Kauppila /vänst
Katri Komi /cent
Valto Koski /sd
Heli Paasio /sd
Aila Paloniemi /cent
Eero Reijonen /cent
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare i delegationerna var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Maarit Pekkanen

utskottsråd Marjo Hakkila
utskottsråd Mari Nuutila.

RESERVATION 1 /sd

*Allmän motivering***Regeringens ekonomiska politik haltar betänkligt**

Kommissionens stimulansplan för den europeiska ekonomin utgår från att stimulansåtgärderna är rättidiga, temporära, riktade och samordnade. Regeringens stimulansåtgärder går stick i stäv med kommissionens förslag. För det första borde de verkliga åtgärderna ha satts in redan i höstas, precis som vi socialdemokrater i många omgångar yrkade. I sin stimulanspolitik prioriterar regeringen en bestående skattesänkning. I stället för skattestimulans borde vi ha prioriterat — och bör fortfarande prioritera — offentliga investeringar och andra utgiftsökningar.

Regeringen har inte brytt sig om skatteunderlaget när den på kort tid har lindrat beskattningen med omkring 3,5 miljarder euro hittills. Dess egna åtgärder och nonchalanta attityd till t.ex. kampen mot den grå ekonomin ökar behovet av extra upplåning. Utgiftsdisciplinen har hållit tack vare ramarna, men regeringen har inte haft någon reda med inkomsterna då den slopat företagets FPA-avgift och lindrat skatten på arv och gåva, källskatten på utdelning och skogsskatten. Matmomsen har sänkts och höginkomsttagare har gynnats genom avsevärda inkomstskatteavlyft. Statens inkomstunderlag har urholkats för gott och nu får vi ta på oss extra skuld.

Vi socialdemokrater föreslog i fjol i vårt program för en ekonomisk livboj och vår alternativbudget ett betydande offentligt program för att stimulera väg-, ny- och reparationsbyggande. Regeringens stimulansåtgärder vilar i alltför hög grad på skuldsatta kommuners och finanskrisdrabbade företags axlar i stället för statens egna satsningar.

Regeringens stimulanstilläggsbudget kommer inte med några verkligt betydelsefulla öppningar för att stävja klimatförändringen. Social-

demokraterna har engagerat sig starkt för grön tillväxt och för att skapa gröna arbetstillfällen. Energipolitik och sysselsättning kan gå hand i hand med miljö- och klimathänsyn. De arbetskraftsintensiva industriernas och tjänstesektornas energibehov måste tillgodoses genom satsningar på energieffektivitet, nya och breda energikällor och bättre nordiskt och europeiskt energisamarbete.

I sin budgetmangling förmådde regeringen inte fatta beslut om några insatser på medellång sikt för att stärka den ekonomiska tillväxten. Ändå är den ekonomiska tillväxten både i det korta och i det långa loppet nyckelfaktorn för att vi i framtiden ska klara av den skuld vi nu tar på oss.

Tillväxten i totalproduktionen mattades under fjolåret. Vi har inte haft ett lika dåligt år av ekonomisk tillväxt sedan de första åren av lågkonjunkturen i början av 1990-talet. Den ekonomiska tillväxten började mattas av redan i somras och det verkliga raset kom mot slutet av året, då produktionen under årets sista kvartal tappade 2,4 procent mot motsvarande period 2007. Regeringen insåg inte situationens allvar. Nyckelministrarna blandade ihop dröm och verklighet och det syntes också i deras finanspolitiska strategier och uttalanden.

Regeringen har föreslagit lättnader i företagsfinansieringen i tron att de tillsammans med lindrigare förvärvsinkomstbeskattning ska hjälpa Finland ur den ekonomiska krisen. Tyvärr ser det nu inte ut att gå vägen. Besluten för att underlätta företagets finansiering är i sig bra, men den inhemska efterfrågan och kommunala ekonomin borde ha stärkts i samma veva.

Den ökade osäkerheten i världsekonomin framför allt mot slutet av fjolåret drabbade både export och investeringar. Hushållens sparande för att vara beredda för sämre tider minskade klart den privata konsumtionen.

Regeringens ekonomiska politik biter inte

Regeringens ekonomiska politik har i hög grad utgått från antagandet att skattelättnader ska få upp konsumtionsefterfrågan från årsskiftet framåt. Framför allt har regeringen lovsjungit de gynnsamma effekterna av förvärvsinkomstskatterna. Inkomstskattelättnaderna har varit grundbulten i regeringens ekonomiska politik som den huvudsakligen byggt sina ekonomiska stimulansåtgärder på. I slutet av fjolåret besannades våra misstankar: hushållen drar ner på sin konsumtion och sparar för sämre tider. De konsumerar inte alls på det sätt som regeringen ville.

Vi socialdemokrater föreslog redan i somras mer moderata skattelättnader som bättre gynnar låg- och medelinkomsttagare. De har också under sämre tider lättare för att använda sina extra inkomster på konsumtion än höginkomsttagarna. Vi skulle dessutom inte ha gått med på lika stora skattelättnader som regeringen, utan vi skulle ha avsatt en del av dem för att stärka kommunernas finansiering och för fattigdomsbekämpande insatser.

Regeringens politik hotar att radera grunden för välfärdsstaten. Den ineffektiva och tröga stimulanspolitiken är tillsammans med de flyhänta skattelättnaderna och de stränga utgiftsramarna ett allvarligt hot mot välfärdsstaten. Nu när den ekonomiska krisen också hos oss hotar att fördjupas och förlängas finns det risk för att vi måste skära i välfärdstjänsterna, trots att regeringen bedyrar motsatsen. Välfärdsstaten gick försvagad ur den föregående lågkonjunkturen och regeringen har inte gjort mycket för att stärka den. Risken finns att de som i sista hand får stå för fiolerna efter lågkonjunkturen är de mindre bemedlade, sjuka, gamla och barnfamiljerna.

Sysselsättningsläget har försämrats. I januari 2009 ökade ungdomsarbetslösheten speciellt kraftfullt. Trots att vi flera gånger har varnat för att nedskärningar i sysselsättningsanslagen slår hårdast mot dem som redan tidigare har det sämst ställt, skar regeringen avsevärt i de arbetskraftspolitiska anslagen. Inte ens i sin tilläggsbudget återinför den tillräckliga anslag för arbetskraftspolitiska åtgärder.

Regeringens passivitet gör att diskrimineringen och utanförskapet ökar i alla åldersklasser. När den offentliga servicen urholkas betyder det att de som har det sämst ställt socialt och ekonomiskt blir utan de tjänster de behöver. Det kan vi socialdemokrater inte godkänna, utan vi kräver att regeringen gör någonting för att garantera tillgången till social- och hälsovårdstjänster.

Låginkomsttagarnas försörjning måste förbättras nu

Regeringens fagra löften till trots kommer tilläggsbudgeten inte med några förbättringar i den sociala tryggheten. Om de hade genomförts omgående, skulle det ha ökat låginkomsttagarnas köpkraft och konsumtion. Regeringen överlåter i själva verket åt nästa regering att förbättra den sociala tryggheten.

Grundtryggheten måste förbättras nu. Samtidigt måste det målmedvetna åtgärder till för att skapa sysselsättning och möjligheter att delta. Att arbeta ska alltid klart öka de disponibla inkomsterna. Utkomstskyddet för arbetslösa bör ses över på den här punkten. Ett omedelbart krav är att t.ex. arbetsmarknadsstödet ersättning för uppehälle höjs till 10 euro per dag (ersättningen är 8 euro i dagens läge). Under den senaste lågkonjunkturen drabbades många lågutbildade och äldre arbetslösa oftare än andra av långtidsarbetslöshet. Vi måste ta lärdom av det som varit och på allt sätt försöka aktivera dem som drabbats av arbetslöshet.

För att minska beroendet av utkomststöd måste arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen för arbetslösa höjas vid första tillfälle.

Kostnaderna för att bo har skjutit i höjden på senare år. Inte minst i de största städerna har det blivit mycket dyrare att bo och det har betydligt ekonomiska svårigheter inte minst för barnfamiljer. Boendestöden för barnfamiljer bör förbättras för att boendet inte ska sluka en oskäligt stor bit av barnfamiljernas disponibla inkomster. För att garantera boende till skäliga kostnader måste kommunerna se över sin mark-, planläggnings- och bostadspolitik och bygga fler hyresbostäder.

Bostadsbidragssystemet behöver också det ses över för att bidraget inte uppmuntrar att ta emot lågavlönat arbete. Inkomstgränserna för bostadsbidrag är i detta nu så låga att en heltidsanställd med låg lön faller utanför. Bostadsbidraget måste bli ett genuint bidrag för låginkomsttagare. Det allmänna bostadsbidraget måste förbättras avsevärt och adekvata ekonomiska resurser avsättas för förbättringarna. Om bostadsbidraget ses över utan kostnadsverkningar betyder det för många av de nuvarande bidragstagarna att de faller utanför systemet eller förlovar i bidrag.

Kommunernas och organisationernas sysselsättningsmöjligheter spelar en stor roll för utvecklingen av övergångsarbetsmarknaden. Regeringens avsikter att använda arbetsmarknadsstödet i första hand för att främja företagets sysselsättning är inte motiverade. De lämnar den stora erfarenhet och sysselsättningspotential som finns i organisationer och kommuner outnyttjad.

I slutet av 2008 fick omkring 680 000 personer folkpension och det ingick ett inslag av folkpension i varannan begynnande pension. Drygt 91 000 personer lever på bara folkpension. Deras försörjning måste utan vidare förbättras. Med bostadsbidrag för pensionstagare kan det ekonomiska stödet effektivt riktas till dem som behöver det.

De ändringar vi föreslår i bostadsbidraget för pensionstagare höjer bostadsbidraget med i snitt 25 euro per månad och med över 80 euro för dem som har de lägsta inkomsterna.

Fattigdomen bland barnfamiljer är en stor riskfaktor för barns och ungas utveckling och en av de största för deras utanförskap. Det är viktigt att motarbeta fattigdomen bland barnfamiljer också för att minska skillnaderna i hälsa, för de stora skillnaderna i hälsan i Finland förklaras till stor del av socioekonomiska faktorer. Fattigdom inverkar negativt på barns och ungas mentala hälsa och försämrar deras möjligheter att delta fullt ut i aktiviteter i den närmaste omgivningen och samhället. Vi vill fortsätta vår politik för att främja social rättvisa också under innevarande valperiod. Vi föreslår att försörj-

ningen för de allra fattigaste barnfamiljerna förbättras genom en höjning av den inkomstrelaterade dagpenningen inklusive barnförhöjning.

Folkpensionsanstaltens rehabiliteringssystem bör utvecklas. I Finland är det bara alltför vanligt att man lämnar arbetsmarknaden för gott på grund av hälsoproblem, och de partiellt arbetsföra är alldeles för sällan aktiva i förvärvslivet. Arbetshandikappades och funktionshindrade personers villkor på arbetsmarknaden bör förbättras genom rehabilitering.

I Finland är psykiska problem den största orsaken till att man inte är med i arbetslivet eller att man avgår med pension i förtid. Studie- och arbetsförmågan kan i många fall bevaras genom psykorehabilitering och den här typen av förebyggande insatser är också ekonomiskt lönsamma.

Den kommunala ekonomin måste hjälpas över lågkonjunkturen

Den avmattade tillväxten i samhällsekonomin betyder svårigheter för den kommunala ekonomin i år i och med att samfundsskatteintäkterna i stort sett halveras och utgifterna fortsatt ökar. Nästa år kommer problemen att öka ännu mer på grund av den tilltagande arbetslösheten och de försvagade inkomstskatteintäkterna.

Regeringen har lämnat kommunerna i sticket och bryr sig inte om kommunerna har adekvata resurser för att finansiera sina tjänster. Den är helt inriktad på att lindra beskattningen och spelar ner den ekonomiska krisens konsekvenser för den kommunala ekonomin. Därför har den lämnat kommunerna att ensamma tackla de ökade problemen med tjänsteproduktionen. Den ogina attityden innebär att kommunerna får ta hand om lågkonjunkturs smutsjobb. Resultaten av budgetmanglingen var magra, temporära och villkorade med en moderat utgiftsutveckling.

Den våldsamt försvagade ekonomin kommer också att betyda stora problem för hela landskap. De regionala skillnaderna kommer fortsatt att öka. När exporten mattas av slår det hårt framför allt mot orter som är beroende av exportindustrin i och med att samfundsskatterna som är livsviktiga för många kommuner är de första att

krympa. Skillnaden mellan inkomster och utgifter kommer att stiga till 2 miljarder euro i år och nästa år.

För att hjälpa den kommunala ekonomin över lågkonjunkturen har vi socialdemokrater föreslagit ett treårigt brobyggnadsprogram som lösning på de ekonomiska problemen. Programmet tryggar tjänstenivån och är ett sätt runt uppsägningar och permitteringar. Den kommunala ekonomin skulle förstärkas med en miljard euro.

I sitt eget program för den kommunala ekonomin föreslår socialdemokraterna att kommunernas skatteintäkter stärks permanent och deras samfundsskatteandelar höjs temporärt och att statsandelarna till kommunerna ökas permanent. Vi skulle inte ge oss in på lika stora skattelättnader som regeringen, utan vi skulle avsätta en del av lättnaderna för att stärka den kommunala ekonomin.

Kommunerna producerar basservice som är viktig för medborgarna och som får en accentuerad roll under en lågkonjunktur. För medborgarna är det av största vikt att kommunerna producerar tjänster, att tillgången till tjänster är tryggad och att tjänsterna fungerar. Tillgången och kvaliteten på social- och hälsovårdstjänster lika väl som undervisnings- och kulturtjänster måste precis som till exempel energi- och vattenförsörjningen tryggas under alla förhållanden.

Om finansieringen av den kommunala ekonomin inte åtgärdas med det snaraste, sätter kommuner och samkommuner in personalpolitiska sparåtgärder, som innebär permitteringar och minskade anställningar. Det kommer att påverka tillgången och kvaliteten på tjänster. Regeringen bedriver en motsägelsefull sysselsättningspolitik. Samtidigt som den väntar sig att företagen visar moderation med uppsägningar och permitteringar försummar den själv att göra sådant som skulle inverka positivt på sysselsättningsläget.

Den trafikpolitiska redogörelsen ska tjäna som vägvisare

Regeringens trafikpolitiska insatser står i strid med riksdagens enhälligt omfattade trafikpolitiska redogörelse. Där konstateras det: "Regeringen kommer att uppmärksamma eftersläpningen i finansieringen av bastrafikledshållningen, det allmänna skicket på och driften av vägnätet av lägre klass, lederna för gång- och cykeltrafik och de enskilda vägarnas betydelse som en del av ett fungerande trafikledsnät." Ändå finns det tydliga brister inte minst när det gäller bastrafikleder. Trafikpolitiken måste vara inriktad på långsiktiga, förutsebara, tillförlitliga och miljövänliga investeringar. Osäkerheten inverkar negativt i alla riktningar och ställer sig dyr för alla. Dessutom försämrar den trafiksäkerheten i betydande grad. Ett grundläggande villkor för en långsiktig politik är att anslagen räcker till.

Vidare framhåller regeringen i sin trafikpolitiska redogörelse att ett fungerande trafiksystem och en långsiktig trafikpolitik stöder näringslivets verksamhetsmöjligheter och konkurrenskraft och därigenom den ekonomiska tillväxten. Statens metod att kortsiktigt budgetera för ett projekt i taget gör det svårare att genomföra projekten effektivt. Riksdagen har redan i flera år krävt att anslagsramen redan från början innefattar tillräckligt stora anslag för att långsiktigt planera och underhålla trafikleder. Riksdagens finansutskott och kommunikationsutskott har upprepade gånger krävt att regeringen ska öka anslagen för basväghållningen eftersom de är för knappa för att tillgodose underhållsbehovet.

Också näringslivet har i flera omgångar väddat till regeringen att trafikinvesteringarna och adekvata anslag för dem är viktiga redan på grund av den pågående ekonomiska lågkonjunkturen. Flera sakkunniga har påpekat att det omedelbart behövs upp till 200 miljoner euro extra per år för basväghållning.

Regeringens anslag för basväghållningen är rättvisande men otillräckliga och står i strid med regeringens egen redogörelse, riksdagens vilja och en lång rad sakkunnigutlåtanden. Dessutom gäller det att beakta fyra nya vägprojekt. Två av dem, Ht 5 Päiväranta—Vuorela och Ht 6 Joen-

suu kommer att tidigareläggas. Ht 51 Kyrkslätt—Stensvik och 14 Nyslotts centrum handlar åter om att beslutet att skjuta fram projekten tas tillbaka. Regeringen beslutade först skjuta fram de här projekten som redan den förra regeringen fattat beslut om.

I den trafikpolitiska redogörelsen sägs det: "Staten deltar i finansieringen av de stora städernas kollektivtrafik och utökar den tillgängliga kollektivtrafiken och förbättrar förhållandena för den lätta trafiken. Man utvecklar smidigheten inom kollektivtrafiken och villkoren för systemet med personalbiljetter. Kollektivtrafiken måste göras mer lockande, för främjandet av spårtrafik och kollektivtrafik är en förutsättning för en med tanke på klimatförändringen hållbar utveckling av samhällsstrukturen". Den ökande arbetslösheten och möjligheterna att söka nytt jobb kräver dessutom en fungerande kollektivtrafik. Regeringen noterar inte kollektivtrafiken i sin tilläggsbudget, trots att starka trafikpolitiska, miljöpolitiska och säkerhetspolitiska faktorer talar för betydligt mer stöd för den.

Problemen med hur trafikprojekt ska finansieras bidrar till osäkerheten, vilket också finansutskottet framhåller i sitt betänkande. Trafikinvesteringar behandlas som driftsutgifter i budgeten och ingår i de statsekonomiska ramanslagen. För att investeringar ska kunna genomföras oberoende av de snäva utgiftsramarna måste man söka metoder att skjuta fram statens kostnader för investeringarna. Det betyder i praktiken att staten kringgår sitt eget ramanslag. Det skapar ytterligare osäkerhet i planeringen och genomförandet av trafikpolitiken.

Vuxenutbildningen behöver stöd nu

Nu är rätta tillfället att utbilda. För att bekämpa arbetslösheten behövs det mycket mer extra resurser inte minst för vuxenutbildning än vad som föreslagits, inom både undervisningsministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden. Dessutom måste man se längre än lågkonjunkturen och vara beredd för ett ekonomiskt uppsving. För det krävs det kompetenta människor och det i sin tur kräver utbildning.

Både undervisningsministeriets och arbets- och näringsministeriets vuxenutbildningsanslag ligger ännu efter den här tilläggsbudgeten under nivån i 2008 års budget.

Det är viktigt att föreslå mer pengar för ett kunskapslyft för dem som saknar yrkesutbildning eller som har en föråldrad utbildning. Men det första regeringen gjorde var att den drog in utbildningen Kunskapslyftet som den förra regeringen hade startat och finansieringen av den. Därför är finansieringen för tillfället 35 miljoner euro mindre än 2008. Regeringens 4 miljoner euro är helt otillräckliga.

Läroavtal är ett effektivt verktyg och har hög prioritet bland vuxna. Som finansutskottet noterar i sitt betänkande blir det svårare också för högskoleutbildade att få jobb i det rådande ekonomiska läget. Det behövs särskilda insatser för att förbättra deras sysselsättning. Även om regeringens anslag för ändamålet gör det möjligt att starta utbildningar är det helt otillräckligt. Det finns ett fortsatt uttalat behov också för yrkesinriktad grundutbildning som läroavtalsutbildning.

Regeringen satsar inte tillräckligt på universitetens basfinansiering. Alla universitet ska genom specialisering kunna bedriva internationell toppforskning. Regeringen behandlar universiteten ojämlikt och hotar rasera vårt rikstäckande universitetssystem.

Det fria bildningsarbetet spelar en roll under rådande ekonomiska förhållanden. Det erbjuder en låg ekonomisk tröskel för tillgång till bildningstjänster och kultur. Det är utomordentligt viktigt framför allt för arbetslösa och permitterade för att förebygga utanförskap. Det är beklagligt att tilläggsbudgeten inte utlovar några extra resurser för detta, trots att undervisningsministeriet skulle ha haft beredskap för det.

Regeringen föreslog i sin budgetmangling fukt- och mögeltalkon i hela landet. Syftet är lovvärt men någon adekvat finansiering har ännu inte lagts fram och reparationsprojekten borde ha startats för länge sedan. Finansutskottet konstaterar i sitt betänkande att skolornas renoveringsbehov är många gånger större än anslagen. Statsandelen betyder i många fall att det mest

akuta behovet inte blir vägledande för när ett projekt startas upp, utan kommunens möjligheter att stå för sitt eget finansiella bidrag. Regeringen tycks inte inse att skolornas renoveringsprojekt är stimulansåtgärder. Inte bara skolor utan också många bibliotek behöver renoveras och har en stimulerande effekt. Regeringen avsatte inte en cent för detta i sin tilläggsbudget, trots att finansutskottet enhälligt och i flera omgångar har påpekat att finansieringen inte räcker till.

Dags att få fart på bostadsproduktionen

För att stimulera hyresbostadsbyggandet föreslår regeringen en stödmodell som ska öka produktionen av vanliga hyresbostäder. Stödbeslutet är välkommet i en lågkonjunktur och med de åtgärder som föreslås kan man sannolikt bygga många fler bostäder att användas som temporära hyresbostäder. Men problemet är att de inte betyder hyresbostäder till skäliga priser för låg- och medelinkomsttagare.

Vi socialdemokrater föreslog redan i samband med fjolårets budget att räntestödsvillkoren för ARA-hyresbostäder ska förbättras genom halvering av självriskräntan. Byggekostnaderna minskar sannolikt inte så mycket att de räcker till för att få ner hyrorna i nya ARA-hyreshus på en skälig nivå utan sänkning av självrisk. Om också villkoren för räntestodslån för renovering av ARA-hyresbostäder förbättrades genom en sänkning av självriskräntan, skulle det öka reparationsbyggandet i befintliga byggnader och få en snabbstimulerande effekt för ekonomin. Dessutom skulle stödet för reparation av hyresbostäder få en jämn effekt över hela landet. Reparationsprojekt kan snabbt fås i gång om ägaren kan vara säker på samhälleligt stöd; nu bromsas reparationerna av att hyresnivån lätt skjuter i höjden efter reparationerna.

I det rådande ekonomiska läget koncentrerar sig regeringen på att temporärt stödja reparationer av vissa typer av bostadshus. Efter att det tids- och konjunkturbundna stödet upphört befinner vi oss igen i en situation där olika typer av boende erbjuds varierande reparationsstöd på

ett sådant sätt att endast småhusboende fullt ut kan utnyttja hushållsavdraget t.ex. när det är fråga om stambyten. Därigenom försätts de som bor i vånings- och radhus i bostadsaktiebolag och hyreshus i en ojämlik ställning. Det är därför fortsättningsvis viktigt att förhålla sig till stöd för ekoreparationer i bostadsaktiebolag på samma sätt som till stöd för boende i egnahemshus. Det är också viktigt att se till att samhället stöder reparationer av hyresbostäder för att arbetet inte ska skjutas upp i rädsla för hyresförhöjningar. Vi kräver att regeringen lämnar behövliga propositioner om jämlikt stöd för reparationer oberoende av boendeform.

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi att i den allmänna motiveringen uttalas:

Reservationens förslag till uttalande

Regeringens finanspolitiska stimulansåtgärder har varit fel riktade, otillräckliga och alldeles för långsamma för att hindra att Finlands ekonomi glider in i en djup recession, att arbetslösheten ökar, att den kommunala ekonomin drivs in i en finansiell kris och att den sociala ojämlikheten ökar och därför har regeringen inte riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Socialdemokraterna föreslog en extra satsning på 10 miljoner euro för polisväsendets omkostnader i den ordinarie budgeten för 2009. I årets första tilläggsbudget föreslår regeringen blyg-

samma 1 500 000 euro i extra anslag för lönepolitiska åtgärder.

Ändå kräver inte minst lokalpolisens kapacitet att trygga medborgarnas säkerhet fortfarande att de extra 10 miljoner euro som den förra regeringen föreslog beviljas för finansiering av polisens verksamhet.

Enbart för att trygga verksamhetsbetingelserna för Centralkriminalpolisens laboratorie- och DNA-undersökningar behövs det ytterligare 800 000 euro. Det krävs extra medel också för bekämpning av ekonomisk brottslighet och den grå ekonomin, men det har ännu inte beaktats i den aktuella tilläggsbudgeten.

Vi föreslår

att moment 26.10.01 ökas med 8 500 000 euro för polisväsendets omkostnader.

40. Invandring

01. Migrationsverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Regeringen beviljar Migrationsverket 1 000 000 euro för att anställa personal för en viss tid. Migrationsverkets uppgifter har emellertid ökat avsevärt och kan inte betraktas som någonting temporärt. Antalet ärenden som ska avgöras varje år har ökat med 50 procent och det går inte att undvika att de anhopas, om inte verket får ett anslag som möjliggör en behörig verksamhet.

Migrationsverket bedömer självt att det med ett anslag om 5 150 000 euro kan få ner behandlingstiderna för t.ex. asylansökningar till ett halvt år. Om verket kan satsa på tjänstekvaliteten, ger det inbesparingar på annat håll, t.ex. i kortare väntetider och lägre inkvarteringskostnader för asylsökande. Det är ett samhälleligt och mänskligt problem att de utdragna asylprocesserna betyder att också sökande som inte kan beviljas asyl får lov att vänta på beslut i månader. Analogt underlättar det de asylsökandes integrering och anpassning i Finland att de som har rätt till asyl snabbt får sitt uppehållstillstånd.

Vi föreslår

att moment 26.40.01 ökas med 3 150 000 euro för Migrationsverkets omkostnader.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE

10. Allmänbildande utbildning

34. Statsandel för läroanstalternas anläggningskostnader (reservationsanslag 3 år)

Den ekonomiska lågkonjunkturen och sysselsättningsläget kräver kraftfulla offentliga investeringar. Det finns många viktiga och sysselsättningsfrämjande projekt runtom i Finland som inte kommer i gång utan statlig tilläggsfinansiering. Vi har till exempel fortfarande omkring 1 000 fukt- och mögelskadade skolbyggnader som skyndsamt kräver upprustning. Vi socialdemokrater anser att det behövs tillräckligt med finansiering i realtid för att rusta upp mögelskolorna.

Vi föreslår

att moment 29.10.34 ökas med 50 000 000 euro och bevillningsfullmakten med 40 000 000 euro.

20. Yrkesutbildning

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningens driftskostnader (förslagsanslag)

Regeringen har talat för kunskap, uppmuntran och att bry sig om andra. Yrkesutbildningen lockar allt fler. Behovet av arbetskraft med grundläggande yrkesutbildning har också ökat. Det behövs fler nybörjarplatser för att vi ska klara av omstruktureringen i näringslivet, befolkningens åldrande och arbetskraftsbristen i olika branscher.

Vi föreslår

att moment 29.20.30 ökas med 5 000 000 euro.

30. Yrkesinriktad tilläggsutbildning och fritt bildningsarbete

31. Statsandel och statsunderstöd för yrkesinriktad tilläggsutbildning (förslagsanslag)

Den yrkesinriktade tilläggsutbildningen har inte utvecklats i motsvarighet till de höga och viktiga mål som accentueras speciellt under en ekonomisk lågkonjunktur. Höga kunskaper hjälper att klara av omvälvningarna i arbetslivet. Den som har bevarat sin yrkeskunskap och utvecklat sin kompetens orkar längre i arbetet än den som saknar utbildning som motsvarar arbetslivets krav. För arbetskraften är ett kunskapslyft ett viktigt sätt att skydda sig mot förändringar i livet. Vi socialdemokrater anser att det måste satsas betydligt mer än vad regeringen är beredd att göra på yrkesinriktad tilläggsutbildning, studier för förvärvsarbetande och den högskolepersonal som drabbas av arbetslöshet och vuxenutbildning över lag.

Vi föreslår

att moment 29.30.31 ökas med 40 000 000 euro.

32. Statsandel och statsunderstöd för läroavtalsutbildning (förslagsanslag)

Läroavtal är ett effektivt verktyg och har hög prioritet bland vuxna. Läroavtalsutbildningen är en modell för livslångt lärande för vuxenbefolkningen som prioriterar arbetslivets behov. Regeringen föreslår en miljon euro, som inte räcker till för att stödja påbyggnadsutbildning för dem som avlagt högskoleexamen. Det finns ett fortsatt behov av yrkesinriktad grundutbildning i form av läroavtalsutbildning, trots att företagens ekonomiska situation ställer hinder i vägen. Den lämpar sig särskilt väl för dem som sadlar om eller som helt saknar examen, alltså i hög grad invandrare.

Vi föreslår

att moment 29.30.32 ökas budgetbaserat med 10 000 000 euro för läroavtalsutbildning och att 7 000 000 euro av denna summa anvisas för påbyggnadsutbildning i form av läroavtalsutbildning i högskolorna.

50. Undervisning och forskning vid universitet

01. Universitetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Ett flertal sakkunniga har anfört att universitetens anslag inte kommer att räcka till utan att tilläggsanslagen går åt till att kompensera den höjda kostnadsnivån. Alla universitet borde genom specialisering ges möjlighet till forskning på internationellt toppnivå för att därmed främja vår konkurrenskraft. Basfinansieringen till samtliga universitet måste ökas och alla universitet bör behandlas jämbördigt.

Vi föreslår

att moment 29.50.01 ökas med 25 000 000 euro för universitetens omkostnader.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

50. Vattenhushållning

31. Stöd till vattenförsörjningen och skyddet mot översvämningar (reservationsanslag 3 år)

Vi måste arbeta ännu mer på att förbättra våra vattendrag. Vattenförsörjningen på landsbygden har av flera olika orsaker varit ett problem. Vi måste skyndsamt genomföra nya inplanerade centrala vattentäkter och ett heltäckande stamledningsnät för att säkerställa vattentillförseln

framför allt till betydande anläggningar för livsmedelsberedning och i viktiga områden för bostadsskötsel. En livskraftig landsbygd kräver också bättre avloppsinvesteringar.

Vi föreslår

att moment 30.50.31 ökas med 16 000 000 euro för vatten- och avloppsprojekt på landsbygden.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafiknätet

21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)

Vi socialdemokrater yrkar på långsiktiga, förutsebara, tillförlitliga och miljövänliga trafikpolitiska investeringar. Det grundläggande villkoret för långsiktighet är trovärdighet och adekvata anslag, precis som riksdagen i långa tider har förutsatt av regeringen och lagt fast i den enhälligt antagna trafikpolitiska redogörelsen. Där sägs att vägnarnas ekonomiska livscykel närmar sig sitt slut och att antalet vägar som behöver bli ombyggda ökar år för år. Ungefär 1 500 kilometer huvudvägar är i behov av förbättring. Det är sämst ställt med de regionala vägnarna och förbindelsevägnarna. Ändå beslutade regeringen skära anslagen för basväghållning med 14 miljoner euro i sin ordinarie budget för 2009, trots att en ekonomisk lågkonjunktur redan var inom synhåll. Anslaget i tilläggsbudgeten är otillräckligt för situationen och behovet.

Vi föreslår

att moment 31.10.21 ökas med 50 000 000 euro för basväghållning.

22. Basbanhållningen (reservationsanslag 2 år)

Det uppskjutna renoveringsprogrammet för bannätet och den bristfälliga kapaciteten på vissa

huvudbanavsnitt är de största problemen inom banhållningen. I den trafikpolitiska redogörelsen konstateras det att överbyggnaden på banor ska bytas ut med ca 30 års intervall. Det är den tid det tar för bankonstruktionen att nå slutet på sin ekonomiska livscykel. Det är inte längre tryggt att trafikera banan så trafiken måste begränsas ytterligare trots effektiviserat underhåll. Bannätet blev senast grundligt förbättrat på 1950- och 1960-talet. Bansträckorna med trafikbegränsningar hann öka till 800 kilometer innan det nu pågående ombyggnadsprogrammet startade på 1990-talet. De trafikbegränsningar som beror på banornas skick hann sedan minska till drygt 300 bankilometer men nu är de igen ca 600 bankilometer. Och ändå skar regeringen över 24 miljoner euro av anslagen för basbanhållning i 2009 års ordinarie budget. Riksdagen har enhälligt krävt att nivån ska höjas, och enligt redogörelsen behövs det rentav 80 miljoner euro till per år inom ramen för att banorna ska kunna betraktas som effektiva och konkurrenskraftiga trafikleder.

Vi föreslår

att moment 31.10.22 ökas med 50 000 000 euro för basbanhållningen.

30. Stöd till trafiken och köp av tjänster

63. Köp och utvecklande av kollektivtrafiktjänster (reservationsanslag 3 år)

Regeringens åtgärder uppfyller svårligen de krav som klimatförändringen ställer på trafikpolitiken, och så vitt det gäller kollektivtrafiken kommer vi inte ens ur startgroparna. Växthusgasutsläppen från trafiken härstammar till omkring 90 procent från landsvägstrafiken, och 60 procent av landsvägstrafikens utsläpp härstammar från personbilar. Basservicenivån i kollektivtrafiken bör utgå från att tillgodose varje finländares dagliga rörelsebehov och en bättre klimatpolitik. Satsningarna på kollektivtrafik bör följa riksdagens tidigare beslut och målet bör vara ökad användning av kollektivtrafik.

Vi föreslår

att moment 31.30.63 ökas med 30 000 000 euro till stöd för kollektivtrafiken.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättnings- och företagsamhetspolitik

51. (32.80.51) *Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder (fast anslag)*

Det dramatiskt försämrade sysselsättningsläget kräver att anslagen till arbetskrafts- och näringsbyråerna ökas skyndsamt och kraftfullt. Regeringen har i början av sin mandatperiod farit över de arbetskraftspolitiska anslagen med hård hand. Nu gäller det att snabbt lägga om kursen. Det behövs mer pengar också för att göra tjänsterna till arbetslösa och permitterade snabbare och effektivare. Det anslag på 22 miljoner euro som föreslås i tilläggsbudgetpropositionen lyfter inte den totala finansieringen ens till fjolårets nivå, om man beaktar att anslagen för arbetskraftspolitiken enligt den ordinarie budgeten för 2009 ska minskas med 68 miljoner euro.

Vi föreslår

att moment 32.30.51 ökas med 50 000 000 euro för sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder.

64. *Överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte (förslagsanslag)*

Investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte avser att stödja regional och lokal sysselsättning

och lindra arbetslöshet. Anslag beviljas som delfinansiering av kommuners, samkommuners och andra sammanslutningars sysselsättningsfrämjande investeringar och statliga byggherremyndigheter. Ju djupare lågkonjunkturen blir, desto mer ökar trycket på vår produktionsstruktur. Skogsindustrin har omstrukturerats mycket kraftfullt på senare år, men också andra branscher står inför stora omvälvningar. Därför är det befogat att höja det anslag regeringen föreslår.

Vi föreslår

att moment 32.30.64 ökas med 5 000 000 euro för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte.

60. Energipolitik

40. *Energistöd (förslagsanslag)*

Energistödet ingår i den ekonomiska styrningen av energisystemet i riktning mot effektivare och klimat- och miljöbästa lösningar. Samtidigt ska energiförsörjningen göras säkrare och paletten bredare. Den handlande sektorn får investeringsstöd bara för investeringar i ny teknik. Den icke-handlande sektorn däremot kan få stöd också för investeringar i konventionell teknik. Investeringar i vindkraft kan få stöd bara om det gäller projekt för ny teknik.

Nu måste vi satsa mer än någonsin på projekt som snabbt kan startas upp, som är bra för sysselsättningen och som främjar användningen av förnybar energi och energieffektivitet, speciellt om de samtidigt stöder de långsiktiga klimat- och energistrategiska målen.

Vi föreslår

att moment 32.60.40 ökas med 10 000 000 euro för energistöd.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utjämning av familje- och boendekostnader

54. Bostadsbidrag (förslagsanslag)

Att utveckla bostadsbidragssystemet är ett viktigt led i att minska fattigdomen och förbättra levnadsbetingelserna. Genom att höja bostadsbidraget procentuellt, justera de högsta godtagbara boendekostnaderna och självriskgränserna eller reglera procentsatsen kan vi i betydande grad förbättra försörjningen för dem som har de lägsta inkomsterna. Satsningarna på bostadsbidraget stöder för sin del socialdemokraternas stimulanspaket.

Vi föreslår

att moment 33.10.54 ökas budgetbaserat med 90 000 000 euro för förbättring av det allmänna bostadsbidraget räknat från den 1 april 2009.

20. Utkomstskydd för arbetslösa

52. Arbetsmarknadsstöd (förslagsanslag)

Den drastiskt försämrade ekonomiska situationen kräver effektiva stimulansåtgärder och även en förhöjning av det grundläggande utkomstskyddet. För att förbättra den ekonomiska situationen för dem som har de lägsta inkomsterna föreslår vi att arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen för arbetslösa höjs med 2 euro per dag. Detta skulle innebära att dagpenningarna stiger till till 27,63 euro per dag. Denna nivåförhöjning måste kombineras med tillräckliga och aktiva åtgärder för att hjälpa långtidsarbetslösa att igen få fotfäste på arbetsmarknaden.

Vi föreslår

att moment 33.20.52 ökas med 90 000 000 euro för budgetbaserad höj-

ning av arbetsmarknadsstödet räknat från den 1 april 2009.

54. Studiesociala förmåner för dem som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (förslagsanslag)

Nivån på utkomstskyddet måste höjas och stödet utvecklas genom allt bättre stöd för deltagande i åtgärder. En nivåförhöjning av arbetslöshetsdagpenningarna förbättrar de arbetslösa utkomstsituation och aktiva åtgärder motarbetar utslagning.

Vi föreslår

att moment 33.20.54 ökas budgetbaserat med 10 000 000 euro för höjning av arbetsmarknadsstödet ersättning för uppehälle räknat från den 1 april 2009.

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Faderskapsledighet i flerlingsfamiljer

Enligt gällande sjukförsäkringslag är tiden för utbetalning av föräldrapenning när två eller flera barn förds samtidigt 60 vardagar längre per barn räknat från det andra barnet (60 vardagar för tvillingar, 120 vardagar för trillingar osv.). Denna förlängda period kan utnyttjas helt eller delvis under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller direkt i anslutning till den. Detta innebär att mamma och pappa kan vara lediga för att sköta barnen samtidigt i en flerlingsfamilj.

Flerlingsfamiljerna befinner sig inte i samma ställning som andra familjer eftersom pappaledigheten räknas enligt graviditet, inte enligt antal barn som föds. De barn som föds som andra, tredje osv. i flerlingsfamiljer kan inte dra nytta av den faderskapsledighet som beviljas pappan. Pappan och ettbart barn ska ha rätt till ett individbaserat stöd för sitt pappa-barnförhållande. För att hela familjen ska orka och klara av vardagen är det väldigt viktigt att pappan har möj-

lighet att delta i den dagliga omsorgen om barnen. Pappor i flerlingsfamiljer måste få förlängd pappaledighet. Om alla flerlingspappor utnyttjade en sådan möjlighet skulle det beröra ca 910 pappor per år och innebära ungefär 920 nya pappaledigheter (under förutsättning att det föds ca 900 tvillingpar och 10 trillingpar per år).

Fullständig psykoterapeutisk rehabilitering

Vi noterade redan i höstas att det fattades 1,5 miljoner euro i anslagen för Folkpensionsanstaltens behovsprövade psykoterapeutiska rehabilitering för 2009. Det finns risk för att allt fler personer i behov av psykoterapeutisk rehabilitering blir utan behandling och lämnas ensam med sina problem. Problem med den mentala hälsan gör att allt fler på senare tid fått sjukdagpenning och sjukpension. Mängden klienter i behov av psykoterapeutisk för ungdom eller vuxna beräknas öka med motsvarande 5—10 procent åren 2009—2012. Det är kortsiktigt att spara in på den psykoterapeutiska rehabiliteringen. Genom att i stället satsa på psykoterapeutisk rehabilitering sparar man i sjukdagpenningar och sjukpensioner.

Vi föreslår

att moment 33.30.60 ökas med 2 000 000 euro och att 1 500 000 euro av denna summa anvisas till Folkpensionsanstalten för psykoterapeutisk rehabilitering och 500 000 euro till en budgetbaserad förlängning av faderskapsledigheten i flerlingsfamiljer räknat från 1.4.2009.

40. Pensioner

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Den sänkning av folkpensionsavgiften för 2009 som regeringen redan har beslutat om ökar statens utgifter som föranleds av folkpensionslagen med 387 miljoner euro. Att sloandet av arbetsgivarens folkpensionsavgift ska ha en sysselsättande effekt är endast en from förhopp-

ning. Det finns praktiskt taget inga bevis på att så kommer att ske. Sänkningen av avgiften har motiverats med att åtgärden minskar trycket på att permittera och säga upp. Av arbetsgivarens socialskyddsavgift är folkpensionsavgiften endast en mycket liten del. För att sloandet av avgiften skall "stimulera" på ett sätt som räddar ens ett enda arbetstillfälle måste ett företag ha minst 35 anställda. En större och direkt stimulerande effekt skulle uppnås om motsvarande penningssumma lades på direkt sysselsättande projekt såsom på offentlig konsumtion (serviceproduktion) och investeringar. Å andra sidan är det också nödvändigt att statsa på att förbättra utkomstskyddet för att motverka de allvarligaste effekterna av recessionen.

I slutet av 2008 fick omkring 680 000 personer folkpension och det fanns ett folkpensionsinslag i varannan begynnande pension. Drygt 91 000 personer lever på bara folkpension. Deras försörjning måste klart förbättras. Genom bostadsbidraget till pensionstagare kan det ekonomiska stödet effektivt riktas till dem som behöver det. Utifrån vårt förslag stiger bostadsbidraget till pensionstagare i bästa fall med omkring 85 euro per månad.

Vi föreslår

att moment 33.40.60 ökas med 42 000 000 euro för förbättring av bostadsbidraget till pensionstagare räknat från den 1 april 2009.

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

30. Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdens driftskostnader (förslagsanslag)

Utan adekvata resurser förtvinar hälso- och socialvården och människor med de lägsta inkomsterna får stå för krisnotan. Problemen inom den kommunala ekonomin visar sig redan nu till exempel i längre köer till hälsovårdscentralerna, fler omhändertagna barn och problem inom äldreomsorgen.

Kommunen har ett ökande tryck på tjänsteutbudet, nya skyldigheter och krav på kvalitet som måste lösas dels genom en översyn av den kommunala strukturen, dels också genom nya sätt att tillhandahålla tjänster och genom att avskaffa administrativa hinder. Utöver detta behöver kommunerna nödvändigt också större anslag för primärvården och äldreomsorgen, men också för bättre tjänster till barnfamiljer, större tjänsteutbud för personer med funktionsnedsättning (bl.a. bättre tillgång till personlig assistans), psykiatriska tjänster, närståendevård och missbruksvård. För att både brukare och personal inom social- och hälsovården ska må bra behövs det tillräckligt många anställda.

Nettoökningen i tilläggsbudgeten är alltså alltför liten i relation till behovet. Vi socialdemokrater föreslår en ordentlig höjning, 450 miljoner euro av statsandelarna till kommunerna. Ett särskilt belopp av anslaget måste avsättas för att förbättra skolhälsovården.

Vi föreslår

att moment 33.60.30 ökas med 450 000 000 euro till kommunerna för driftskostnaderna inom social- och hälsovården.

31. Statsunderstöd till kommunerna för projekt inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

Som stimulansåtgärd ger regeringen 9 miljoner euro till ombyggnad av daghem och ålderdomshem. Det är på tok för lite och stora reparationer behövs också i andra byggnader inom social- och hälsovården, till exempel på sjukhusen. Och reparationsbehovet fortsätter att öka om man inte gör något nu.

Ett bra sätt att motverka barnskyddsåtgärder är att ge barnfamiljerna normal hederlig hemtjänst. Så sent som 1990 fick fortfarande omkring 50 000 familjer hemhjälp, medan cirka

11 000 familjer fick hemtjänst 2006. Många kommuner har visserligen kompletterat sitt barnskydd med arbete för familjerna, men barnen och föräldrarna får stöd först när det är kris. Följaktligen föreslår vi större anslag för att effektivisera hemtjänsten till barnfamiljerna som ett led i det internationella programmet för att utveckla social- och hälsovården (programmet KASTE).

Vi föreslår

att moment 33.60.31 ökas med 61 000 000 euro, varav 1 000 000 euro ska gå till att effektivisera hemtjänsten till barnfamiljer och 60 000 000 euro till ombyggnad av byggnader inom social- och hälsovården.

35. Statsandel till kommunerna för kostnader i anslutning till det grundläggande utkomstskyddet (förslagsanslag)

Regeringen har försummat att hjälpa barnfamiljer som behöver utkomststöd. De har inte fått någon höjning av barnbidraget eftersom utkomststödet samtidigt skulle minska. Tilläggsbudgetpropositionen lovar inga förbättringar för dem. Principen bör vara att utkomststödet är en sista utväg och de primära trygghetsförmånerna bör därför förbättras för att ingen ska behöva ta till utkomststöd annat än i mycket akuta nödfall. Kriterierna för utkomststöd måste ändå ses över eftersom tilläggsbudgetpropositionen inte ställer några större höjningar av de primära trygghetsförmånerna i sikte. Följaktligen måste grunddelen för barn till utkomstskyddet höjas.

Vi föreslår

att moment 33.60.35 ökas med 12 000 000 euro till budgetbaserad höjning av grunddelen av utkomststödet med 30 euro i månaden från och med den 1 april 2009.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGS-
OMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

77. Miljövårdsarbeten (förslagsanslag 3 år)

Anslaget till miljövårdsarbeten går till miljömässigt viktiga vatten- och avloppsprojekt och sanering av förorenade områden. I denna första tilläggsbudgetproposition för 2009 föreslår regeringen att anslaget höjs med 2 miljoner euro.

De förorenade områdena uppskattas vara ungefär 20 000. Följaktligen kommer det att behövas uppskattningsvis 1—1,2 miljarder euro för saneringsarbetet de närmaste tjugo åren.

I takt med att tillståndet i Östersjön har försämrats har miljöarbetet för att skydda Östersjön ökat i betydelse. Anslaget till miljövårdsarbeten spelar en mycket stor roll för att minska belastningen på Östersjön när avloppsvattenbelastningen från glesbygden kan reduceras. Det behövs enorma anslag, för tiotals avloppsprojekt över hela landet väntar bara på att få adekvata medel för att kunna starta.

I vår förtroendebudget från sensommaren 2008 föreslog vi genom en budgetmotion att anslaget till miljövårdsarbeten ökas med 3,2 miljoner euro. De dystra ekonomiska utsikterna som försämrats ytterligare under hösten och vintern har gjort att inte bara miljöaspekterna talar för en vitamininjektion till förbindelseledningar, för att snabbt få liv i byggbranschen och stimulera sysselsättningen där.

Vi föreslår

att moment 35.10.77 ökas med 10 000 000 euro för att höja anslaget till miljövårdsarbeten.

20. Samhällen, byggande och boende

01. Omkostnader för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (reservationsanslag 2 år)

Regeringen har inte för avsikt att höja omkostnaderna för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet. De har i själva verket sjunkit jämfört med budgeten för i fjol. Det krävs emellertid större satsningar på omkostnaderna för bostadsbyggandet ska stimuleras och gamla bostäder kunna repareras.

Framför allt behövs det större resurser för planering och utveckling av en bidragsmodell som styr renoveringen av gamla hyresbostäder utifrån energieffektivitetsmål. Det är en modell som vi har föreslagit.

Vi föreslår

att moment 35.20.01 ökas med 1 000 000 euro till Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet för arbete med att utveckla en modell för reparationer av gamla hyresbostäder som är knuten till energieffektivitetsmål.

56. Konjunkturrelaterade understöd för bostadsaktiebolags och hyreshusbolags reparationer (förslagsanslag)

Parallellt med tilläggsbudgetpropositionen lämnade regeringen också en proposition till riksdagen med förslag till en tidsbunden lag om konjunkturrelaterade understöd för reparation av vissa bostadshus. I det rådande ekonomiska läget och inte minst inför de dystra sysselsättningssiffrorna inom byggbranschen måste man framhålla att reparationsbidragen är både viktiga och befogade.

Vi menar ändå att den korta tiden för sista datum för byggstart vid reparationer är ett problem med propositionen. Merparten av de hus som kan få konjunkturbidraget är bostadsaktiebolag där besluten om stora reparationer fattas relativt långsamt. Vi föreslår att fristen för planeringen av renoveringar förlängs för att bostadsaktiebolagen mot slutet av året inte ska lämna in ekon-

trollerbart många ansökningar på grund av sin långsamma beslutsgång.

Redan en adekvat och högkvalitativ projektplanering är A och O. Det blir mer sannolikt om den sista dagen för att starta reparationer förlängs med två månader.

Det är en lång process att till exempel presentera dyra, men energiekonomiskt lönsamma stambyten. De kräver ett flertal bolagsmöten och planeringen kan i normala fall pågå i mer än ett år. För att så många stödberättigade som möjligt ska kunna få anslag måste man avsätta tillräckligt med tid för högkvalitativ planering och beslutsfattande och först därefter sätta i gång med arbetet. Det är dessutom en viktig miljöaspekt eftersom en välplanerad och högkvalitativ reparation sannolikt också tar miljöhänsyn och därmed kan genomföras enligt principen om en hållbar utveckling.

När det temporära konjunkturrelaterade stödet tar slut befinner vi oss åter i den situationen att det finns ett brett spektrum av reparationsbidrag för olika boendetyper, men att bara småhus fullt ut kan dra nytta av hushållsavdraget till exempel vid rörreparationer. Därmed gäller olika villkor för boende i höghus och radhus beroende på om husen är bostadsaktiebolag eller hyreshus. Därför är det fortfarande viktigt att ekologiskt riktiga reparationer i bostadsaktiebolag får bidrag på samma villkor som småhus. Vidare är det angeläget att också reparationer i hyreshus får stöd från samhället för att arbetet inte ska behöva skjutas upp i rädsla för skyhöga hyreshöjningar. Vi kräver att regeringen kommer med nödvändiga propositioner som tillåter renoveringar på lika villkor utan koppling till boendeformen.

Vi föreslår

att det i moment 35.20.56 uttalas:

Reservationens förslag till uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar behövliga propositioner om ett jämbördigt stöd för reparationer oberoende av boendeform.

60. Överföring till statens bostadsfond

I samband med tilläggsbudgetpropositionen lämnade regeringen också en proposition om större hyresbostadsproduktion. Där erbjuds också nya ägare konjunkturrelaterat understöd. Dessutom lämnade regeringen ett lagförslag om temporärt stöd till reparationer i bostadsaktiebolag. I båda fallen gäller förslagen åtgärder för att stimulera den marknadsmässiga produktionen av hyresbostäder och temporärt bidrag för att reparera vissa bostadshus.

Vi socialdemokrater anser det absolut nödvändigt att staten går in och stöder nybyggen och reparationer i det rådande ekonomiska läget. Men regeringens proposition med förslag till bidrag för att bygga nya hyresbostäder garanterar inte att hyrorna kommer att ligga på en rimlig nivå.

De närmaste åren kommer Finland och inte minst tillväxtorter att behöva mycket ny arbetskraft både från vårt eget land och från utlandet. Detta gäller i synnerhet privata och offentliga tjänstesektorer. Det i sin tur kräver att det finns ett adekvat utbud på hyresbostäder till ett rimligt pris.

I vår alternativa budget för 2009 och nu i vår reservation till tilläggsbudgeten har vi socialdemokrater lagt fram förslag till ändringar i kriterierna för statens räntestödslån till hyreshusproduktion. Syftet är att låg- och medelinkomsttagare ska kunna garanteras en rimlig ingångshyra.

För att hyresbostadsbyggandet ska komma åtminstone en aning närmare målen och folk i fortsättningen kunna erbjudas bostäder med rimliga hyror måste kriterierna för räntestödslånen till nya ARA-hyresbostäder ses över grundligt. Nybyggen bör få 10 % i investeringsbidrag och den nuvarande egenandelen på 3,4 % för räntestöd halveras. Då kan ingångshyran i till exempel Helsingforsregionen ligga på ungefär 10 euro per kvadratmeter, en nivå som med dagens boendekostnader kan anses vara rimlig.

Om man räknar med att det i år byggs 5 000 ARA-hyreslägenheter, att räntan är 5 % och anskaffningsvärdet 2 500 euro per kvadratmeter, måste fullmakten för investeringsbidrag till van-

liga hyresbostäder ligga på cirka 60 miljoner euro. Därmed skulle statens utgifter för räntestöd öka med cirka 8 miljoner euro det första året.

En betydande del av till exempel de kommunalt ägda hyreslägenheterna har inte reparerats i någon större omfattning sedan husen blev färdiga. Det betyder att hyreshusen har ett så stort reparationsbehov att de inte kan repareras utan att hyrorna stiger orimligt mycket för hushåll med låga och medelstora inkomster.

Genom räntestödslån kunde man också ge bidrag till ombyggnader av gamla hyresbostäder. Om bidraget differentieras utifrån energieffektiviteten uppmuntras hyreshusen samtidigt att satsa på ekologiska lösningar.

Dessutom vore det viktigt att se till att staten själv initierar räntestödslån, till exempel via Statskontoret, om penninginstituten inte ger lån till nybyggnader med räntestöd eller till ombyggnader.

Vi föreslår

att motiven till moment 35.20.60 kompletteras med att det 2009 med medel från Statens bostadsfond och med stöd av statsunderstödslagen (688/2001) får beviljas högst 60 000 000 euro till tem-

porära startbidrag enligt lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån för andra än grupper med särskilda behov. Startbidraget ska vara högst 10 % och dras av från räntestödslånet, och

att man under 2009 i syfte att hålla boendekostnaderna i nya bostäder på en rimlig nivå halverar den procentsats för låntagarens bassjälvriskandel för räntan på räntestödslånet som enligt lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001) och statsrådets förordning (666/2001) som har utfärdats med stöd av den ska betalas låntagaren.

Dessutom föreslår vi

att det i motiven till moment 35.20.60 uttalas:

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att reglerna för ombyggnad av ARA-hyresbostäder 2009 ses över för att villkoren för räntestödslån ska vara bättre och stödet kopplas ihop med reparationernas energieffektivitet.

Helsingfors den 17 mars 2009

Kari Rajamäki /sd
Reijo Laitinen /sd
Heli Paasio /sd
Reijo Kallio /sd

Pia Viitanen /sd
Tuula Väättäinen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Valto Koski /sd

RESERVATION 2 /vänst

Allmän motivering

I den ursprungliga propositionen räknade regeringen inte med att konjunkturerna skulle göra en sådan djupdykning eller med att den globala finanskrisen skulle betyda en så stark ekonomisk tillbakagång. I detta avseende gör tilläggsbudgeten inte tillräcklig skillnad. Vi har kunnat komma med ändringsförslag endast till de moment som öppnats.

Under den rådande ekonomiska krisen kan fyra betydande fel iakttagas i regeringens politik:

1) skattelättnaderna är inte rättvisa eller ens effektiva i ett stimulansperspektiv; det skulle vara rättvisare och i ett stimulansperspektiv också effektivare att höja de minsta förmånerna, som utkomstskyddet för arbetslösa och pensionerna, och rikta in skattelättnaderna på små och medelstora inkomster

2) regeringen har inte gått med på att öka finansieringen till kommunerna trots att dessa kommer att bli tvungna att dra ner på sina investeringar och rentav överväga personalnedskärningar

3) regeringen satsar inte tillräckligt mycket på bostadsproduktion och basinvesteringar

4) regeringens stimulansåtgärder är otillräckliga trots att de till följd av rent automatiska verkningar uppfyller EU-rekommendationen.

Med tanke på hemmamarknaden fick regeringen igång sina stimulansåtgärder för sent och satsningarna har dessutom varit otillräckliga. Satsningarna för att upprätthålla sysselsättningen borde nu fördubblas.

Vårt land är mycket beroende av export. Det skulle därför vara viktigt att EU-länderna och ännu en större del av det internationella samfundet skulle kunna enas om verkligt stora insatser. I detta hänseende är EU-ländernas gemensamma mål om 1,5 % av bnp otillräckligt. USA föreslår att G20-länderna ska ställa 3 % som mål för sig. Avsikten är att under G20-mötet den 2 april komma överens om fortsatta åtgärder för att få

bukt med den ekonomiska krisen och utveckla den internationella finansiella arkitekturen. USA:s och EU:s stimulansåtgärder har globala konsekvenser men hitills har EU:s gemensamma mål inte varit nog. Regeringens oföretagsamhet när det gäller EU-målet, där exempelvis en fördubbling skulle vara motiverad, ökar arbetslösheten inom exportindustrin och nedgången i exporten kan inte ersättas enbart med inhemsk stimulans.

Vänsterförbundet vill lyfta fram rättvisaspekter. Det kräver rättvisa skattebeslut, som att de lägsta inkomsterna helt befrias från skatt och att miljonförmögenheter i stället beskattas. Rättvisa betyder också att de minsta förmånerna lyfts upp till samma nivå som full folkpension och att nivån sedan höjs ytterligare.

Vi anser också att sloandet av arbetsgivarens fpa-avgift var illa underbyggt. Med tanke på sysselsättningen var det beslutet ineffektivt och dessutom äventyrar det finansieringen av socialskyddet. Det var lika felaktigt att besluta om extra skattelättnader i de högsta inkomstklasserna. En rättvisare skattepolitik skulle också gagna sysselsättningen.

Vi finländare har också anledning att känna ett visst ansvar för miljön och naturen och våra medmänniskor, inte bara här hemma utan också globalt, tillsammans med andra civiliserade länder.

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi att följande uttalanden tas in i den allmänna motiveringen:

Reservationens förslag till uttalanden

1. Regeringens finanspolitiska stimulansåtgärder har varit felinriktade, otillräckliga och alltför långsamma för att stävja en allt djupare ekonomisk recession i Finland, ökad arbetslöshet, finansiell kris i kommunerna och ökad social ojämlikhet och därför åtnjuter regeringen inte riksdagens förtroende.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen inom ramen för EU verkar för att medlemsländerna förbinder sig vid en klart högre stimulansnivå, eftersom det endast genom samarbete mellan EU och andra stora ekonomier är möjligt att säkerställa den finländska exportindustrins arbetstillfällen.

3. Riksdagen förutsätter att inkomstbeskattningen korrigeras i en rättvisare riktning och att stora förmögenheter igen börjar beskattas.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition med förslag om att beskatta windfallvinster.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 24

**UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALT-
NINGSOMRÅDE**

30. Internationellt bistånd

66. *Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)*

Regeringen föreslår att utgifterna ökas med knappa 2 miljoner euro. Anslaget räcker ingestans.

Vi föreslår därför

att moment 24.30.66 ökas med 10 000 000 euro för egentligt bistånd.

Huvudtitel 26

**INRIKESMINISTERIETS FÖRVALT-
NINGSOMRÅDE**

40. Invandring

01. *Migrationsverkets omkostnader (reservationsanslag 2 år)*

Regeringen föreslår ett tillskott på 1 miljon euro. Utskottet föreslår en ökning av beloppet. För att förkorta behandlingstiderna föreslår vi ytterligare ett tillskott på 1 miljon euro.

Vi föreslår därför

att moment 26.40.01 ökas med 3 150 000 euro för att försnabba behandlingstiderna.

Huvudtitel 27

**FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALT-
NINGSOMRÅDE**

10. Militärt försvar

18. *Anskaffning av försvarsmateriel (reservationsanslag 3 år)*

I tilläggsbudgetpropositionen har det reserverats 13 miljoner euro för en indexjustering. Vi accepterar inte att varken barnbidrag eller studentstöd är bundna vid index, medan vapenupphandlingen nog är det.

Vi föreslår därför

att anslaget för materielupphandling under moment 27.10.18 minskas med 13 000 000 euro.

30. Militär krishantering

Krishanteringen har koncentrerats för mycket på militära aktioner medan civil krishantering äg-

nats mindre uppmärksamhet. I samband med behandlingen av redogörelsen motsatte vi oss att de finländska ISAF-styrkorna i Afghanistan förstärks under valet.

Vi föreslår därför

att följande uttalas i motiven till kap. 27.30:

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen konstaterar att den militära krishanteringens andel ständigt hotar växa på bekostnad av den civila krishanteringens, och förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att balansera situationen.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE

10. Allmänbildande utbildning

34. Statsandel för läroanstalternas anläggningskostnader (reservationsanslag 3 år)

Många läroanstalters fastigheter börjar vara i verkligt risigt skick. Många fastigheter är i dåligt skick och orsakar många slag av symptom hos dem som vistas i dem, alltså elever och personal. Inte minst de ökade mögelproblemen i fastigheter kostar samhället många miljoner varje år, i kostnader för olika slag av behandling och sjukledigheter, och på mänskliga symptom går det inte ens att sätta en prislapp.

Framför allt nu när sysselsättningsutsikterna i byggbranschen har rutschat samma väg som konjunkturerna bör staten enligt vår mening satsa på stimulansåtgärder. Den bästa åtgärden är att satsa på välbehövliga skolsaneringar.

Vi föreslår därför

att moment 29.10.34 ökas med 50 000 000 euro för anläggningskost-

nader och att bevilningsfullmakten samtidigt höjs med 40 000 000 euro.

20. Yrkesutbildning

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningens driftskostnader (förslagsanslag)

Med tanke på det finansiella läget är regeringens förslag om en ökning på 3 miljoner euro inte tillräcklig.

Vi föreslår därför

att moment 29.20.30 ökas med 5 000 000 euro.

30. Yrkesinriktad tilläggsutbildning och fritt bildningsarbete

31. Statsandel och statsunderstöd för yrkesinriktad tilläggsutbildning (förslagsanslag)

Vi anser att tilläggsanslaget måste höjas.

Vi föreslår därför

att moment 29.30.31 ökas med 40 000 000 euro för yrkesinriktad tilläggsutbildning.

32. Statsandel och statsunderstöd för läroavtalsutbildning (förslagsanslag)

Läroavtalsutbildningen är ett smidigt sätt att skaffa sig yrkeskompetens och avlägga en grundexamen eller en yrkes- eller specialyrkesexamen vid sidan av arbetet. Utbildningen lämpar sig för både unga och lite äldre. Speciellt viktig är den som väg ut i arbetslivet för de unga som har svårt för att avlägga en yrkesexamen i läroanstalt. För långtidsarbetslösa kan läroavtalsutbildning vara den enda vägen ut i arbetslivet.

Omkring 90 procent av dem som gått på läroavtalsutbildning får arbete. Den är effektiv också ur arbetsgivarens synvinkel: ett företag kan snabbt lära upp människor för exakt de uppgifter där det behövs extra arbetskraft. Dessutom är läroavtalsutbildningen en beprövad metod för att

föra vidare så kallad tyst know-how på arbetsplatsen.

Tilläggsbudgeten föreslår nu en så liten anslagshöjning att dess enda effekt är att anslaget inte sjunker jämfört med i fjol. Men höjningen är inte tillräcklig. Vi vill också höja utbildning av läroavtalstyp i högskolorna.

Vi föreslår därför

att moment 29.30.32 ökas med 10 000 000 euro för att stödja läroavtalsutbildningen. Av beloppet ska 7 000 000 euro reserveras för utbildning av läroavtalstyp i högskolorna.

50. Undervisning och forskning vid universitet

01. Universitetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Vårt universitetsnät står inför stora omvälvningar. Samtidigt ställer den allt hårdare globala konkurrensen nya kvalitativa och kvantitativa krav på universiteten. En ständigt underdimensionerad finansiering hindrar dessvärre våra högskolor från att sälla sig till toppuniversiteten i världen.

Regeringen föreslår inte någon anslagshöjning i tilläggsbudgeten.

Vi föreslår därför

att moment 29.50.01 ökas med 25 000 000 euro för universitetens basfinansiering.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

50. Vattenhushållning

31. Stöd till vattenförsörjningen och skyddet mot översvämningar (reservationsanslag 3 år)

Anslaget är helt otillräckligt. I det rådande konjunkturläget är det motiverat att öka antalet arbeten.

Vi föreslår därför

att moment 30.50.31 ökas med 16 000 000 euro i stöd till vattenförsörjningen och skyddet för översvämningar.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafiknätet

21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)

Ju mer trafiken ökar, desto kraftigare sjunker vägnätets servicekapacitet; på grund av de nedskurna anslagen för basväghållning är vägnätet ställvis redan i oroväckande dåligt skick. Inte minst har det sekundära vägnätet blivit lidande av de otillräckliga anslagen och förfallet är ställvis djupt.

Regeringen föreslår att utgifterna ökas med drygt 45 miljoner euro. Väginvesteringar har en stimulerande effekt vid en ekonomisk lågkonjunktur och det talar för mer anslag.

Vi föreslår därför

att moment 31.10.21 ökas med 50 000 000 euro för basväghållning och förbättringsprojekt.

22. Basbanhållningen (reservationsanslag 2 år)

För att dämpa klimatförändringen krävs det att utsläppen av växthusgaser reduceras betydligt. Därför bör en större andel av trafiken bestå av spår- och kollektivtrafik. Spårtrafiken är ingen nersmutsare utan står för en hållbar utveckling eftersom den är en energisnål och säker trafikform. Medlen som reserverats för ombyggnadsprojekt och reinvesteringar har minskat avsevärt under de senaste tio åren.

Regeringen föreslår ett tillskott på 21,5 miljoner euro. I det rådande konjunkturläget borde ökningen vara större.

Vi föreslår därför

*att moment 31.10.22 ökas med
50 000 000 euro för basbanhållningen.*

30. Stöd till trafiken och köp av tjänster*63. Köp och utvecklande av kollektivtrafiktjänster (reservationsanslag 3 år)*

För att motverka klimatförändringen måste villkoren för kollektivtrafiken förbättras och kollektivtrafiken göras attraktivare, och det ska ske genom mer statlig finansiering. Kollektivtrafikresorna i hela landet sker till omkring 70 procent i huvudstadsregionen, Tammerfors och Åbo. Behovet av stöd för kollektivtrafiken också i andra stora städer måste klarläggas. I Finland finansieras kollektivtrafiken i de stora städerna också efter regeringens proposition huvudsakligen med biljettintäkter från kollektivtrafiken och med kommunernas egna medel. I stora städer ska kollektivtrafiken vara ett verkligt alternativ till privatbilismen.

Regeringen föreslår en minskning på 53 000 euro av det anslag som ingick i den ordinarie statsbudgeten. Vi däremot föreslår en betydande ökning.

Vi föreslår därför

*att moment 31.30.63 ökas med
30 000 000 euro.*

Huvudtitel 32**ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****30. Sysselsättnings- och företagsamhetspolitik***01. Arbetskrafts- och näringscentralernas och arbetskraftsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)*

Under de rådande förhållandena behövs det mer rådgivningstjänster.

Vi föreslår därför

*att moment 32.30.01 ökas med
5 000 000 euro.*

51. Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder (fast anslag)

Nu föreslår regeringen ett bidrag på 22 miljoner euro. I det rådande allvarliga och ständigt försämrade läget behövs det betydligt större anslag.

Vi föreslår därför

*att moment 32.30.51 ökas med
80 000 000 euro.*

64. Överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte (förslagsanslag)

Regeringen föreslår ett extra bidrag på 1,5 miljoner euro. Det ekonomiska läget kräver ett tillägg på 25 miljoner euro.

Vi föreslår därför

*att moment 32.30.64 ökas med
25 000 000 euro.*

40. Företagens omvärld, marknadsreglering och arbetslivet

31. Ersättning för ordnandet av ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning (reservationsanslag 2 år)

Ett problem med skuldrådgivningen är att resurserna är alltför små. Därför har man till exempel i Östra Lappland kunnat få rådgivning bara två dagar i veckan. Det kan inte få vara så att hårt skuldtungda personer måste vänta på att få rådgivning orimligt länge och att skuldrådgivningspersonalen går på knäna på grund av arbetsbördan.

Regeringen föreslår ett extra anslag på 1,5 miljoner euro. Det är enligt vår uppfattning inte tillräckligt, utan beloppet måste fördubblas.

Vi föreslår därför

att moment 32.40.31 ökas med 1 500 000 euro för större resurser till skuldrådgivningen.

50. Regionutveckling och strukturfondspolitik

63. Kajanalands utvecklingspengar (reservationsanslag 3 år)

Regeringen föreslår ett extra anslag på 4,5 miljoner euro. I det rådande läget räcker det inte till.

Vi föreslår därför

att moment 32.50.63 ökas med 6 000 000 euro till Kajanalands utvecklingspengar.

60. Energipolitik

40. Energistöd (förslagsanslag)

Regeringen föreslår ett extra anslag på 2 miljoner euro samtidigt som fullmakten höjs till 8 miljoner euro. I det rådande läget bör anslaget höjas med ytterligare 10 miljoner euro och då kan fullmakten höjas med 40 miljoner euro.

Vi föreslår därför

att moment 32.60.40 ökas med 10 000 000 euro och att fullmakten samtidigt höjs till 108 000 000 euro.

Huvudtitel 33**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****10. Utjämning av familje- och boendekostnader**

54. Bostadsbidrag (förslagsanslag)

Regeringen föreslår ett extra anslag på 33 miljoner euro på grund av den drastiskt ökande arbetslösheten. Problemet med bostadsbidraget är emellertid att kriterierna är så stränga.

Vi föreslår därför

att det i motiven till moment 33.10.54 uttalas:

Reservationens förslag till uttalande

Boendekostnaderna har ökat snabbare än de boendes realinkomster i både fritt finansierade och sociala hyresbostäder. Följaktligen förutsätter riksdagen att bostadsbidraget förbättras och att lagen om bostadsbidrag förenklas.

20. Utkomstskydd för arbetslösa

51. Grundskydd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (förslagsanslag)

Arbetslöshetsersättningarna är för små för att räcka till försörjning. Att höja utkomstskyddet för arbetslösa är det mest effektiva sättet att stimulera efterfrågan på hemmaplan i det rådande läget.

Vi föreslår därför

att moment 33.20.51 ökas med 30 000 000 euro, varav 15 000 000

euro ska gå till budgetbaserad revidering av den jämkade arbetslöshetsförmånen och 15 000 000 euro till budgetbaserad höjning av grundskyddet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till 700 euro i månaden från och med den 1 juli 2009.

52. Arbetsmarknadsstöd (förslagsanslag)

Arbetslöshetsersättningarna är för små för att räcka till försörjning. Att höja utkomstskyddet för arbetslösa är det mest effektiva sättet att stimulera efterfrågan på hemmaplan i det rådande läget.

Vi föreslår därför

att moment 33.20.52 ökas med 133 000 000 euro för höjning av arbetsmarknadsstödet till 700 euro i månaden från och med den 1 juli 2009.

54. Studiesociala förmåner för dem som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (förslagsanslag)

Vi anser dagpenningen på 8 euro vara alltför låg och föreslår därför att den fördubblas.

Vi föreslår därför

att moment 33.20.54 ökas med 10 000 000 euro för att budgetbaserat fördubbla dagpenningen.

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Vänsterförbundets riksdagsgrupp vill samordna de minsta bidragen för människors försörjning och minska inkomstfattigdomen. Den lägsta försörjningsnivån bör vara 700 euro i månaden från och med den 1 juli 2009.

Vi föreslår därför

att moment 33.30.60 ökas med 60 000 000 euro för budgetbaserad höjning av de lägsta dagpenningarna.

40. Pensioner

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av folkpensionslagen (förslagsanslag)

Den lägsta försörjningsnivån bör höjas till 700 euro i månaden. Det är rättvist med avseende på de som är drabbade, och samtidigt är det ett effektivt sätt att öka konsumtionen här hemma.

Vi föreslår därför

att riksdagen ökar moment 33.40.60 med 380 000 000 euro för en budgetbaserad höjning av folkpensionen till 700 euro i månaden.

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

30. Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdens driftskostnader (förslagsanslag)

Kommunerna måste få bättre kapacitet att tillhandahålla adekvata tjänster. Det betyder samtidigt att statsandelen måste höjas avsevärt.

Vi föreslår därför

att moment 33.60.30 ökas med 800 000 000 euro för en budgetbaserad höjning av social- och hälsovårdens driftskostnader.

31. Statsunderstöd till kommunerna för projekt inom social- och hälsovården (reservationsanslag 3 år)

I det rådande läget är det nödvändigt att höja anslaget.

Vi föreslår därför

att moment 33.60.31 ökas med 61 000 000 euro.

35. Statsandel till kommunerna för kostnader i anslutning till det grundläggande utkomstskyddet (förslagsanslag)

Finland har aldrig varit så rikt som nu. Men det är oroväckande att detta inte alls ger människor med de allra lägsta inkomsterna mer pengar.

Dessutom bör man komma ihåg att högre inkomster för den här befolkningsgruppen är det effektivaste sättet att öka konsumtionen här hemma.

Vi föreslår därför

att moment 33.60.35 ökas med 50 000 000 euro för att budgetbaserat höja grunddelen till utkomststödet till 700 euro i månaden.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

77. Miljövårdsarbeten (reservationsanslag 3 år)

Regeringen föreslår ett extra bidrag på 2 miljoner euro. Det är för lite, anser vi.

Vi föreslår därför

att moment 35.10.77 ökas med 10 000 000 euro till miljövårdsarbeten.

20. Samhällen, byggande och boende

01. Omkostnader för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (reservationsanslag 2 år)

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet har flyttats till Lahtis. Det behövs mer forskning kring energisnålt boende och hälsosamma hus och pengar för ändamålet. Vi måste finna billigare byggnadslösningar, särskilt för hyresbostäder.

Vi föreslår därför

att moment 35.20.01 ökas med 1 000 000 euro till forskning kring boende.

56. Konjunkturrelaterade understöd för bostadsaktiebolags och hyreshusbolags reparationer (förslagsanslag)

Åtgärden vore mer effektiv om procentsatsen höjdes från 10 till 15 procent.

Vi föreslår därför

att moment 35.20.56 ökas med 74 000 000 euro för en budgetbaserad höjning av understöden.

Helsingfors den 17 mars 2009

Mikko Kuoppa /vänst
Minna Sirnö /vänst
Matti Kauppila /vänst

RESERVATION 3 /kd

Allmän motivering

Det ekonomiska läget är ett helt annat nu än när man började bereda den här tilläggsbudgetpropositionen, och läget för ett år sedan kan man inte tala om på samma dag. Den ekonomiska krisen har störtat många kommuner i stora svårigheter när skatteintäkterna har sjunkit och fortfarande sjunker, medan utgifterna i stället ökar. Många kommuner hade problem med ekonomin redan innan krisen slog till och nu har läget försämrats ytterligare.

Staten skar ner kommunernas inkomstunderlag 1995—2009 med ca 3,2 miljarder euro, om man ser till gängse pris. Följaktligen är läget ute i kommunerna mycket trängt. Tack vare den gynnsamma ekonomiska utvecklingen fram till krisen och en finansiell mekanism som jämnar ut de ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna har kommunerna klarat sig med en skuldsättning och inkomstskatt som ligger på något så när rimlig nivå.

Inkomstskatterna 2009 kommer att minska med 2—3 procent jämfört med i fjol. I reda pengar betyder det cirka 500 miljoner euro och minskningen beror i synnerhet på att samfundsskatten sjunker avsevärt. I år beräknas kommunernas kostnader för verksamheten öka med ungefär 1,5 miljarder euro. Sammantaget sett hotar skillnaden mellan skatteintäkterna och verksamhetens kostnader att stiga till ungefär 2 miljarder euro. Samtidigt kommer den ekonomiska klyftan mellan regionerna och kommunerna att bli större.

Två metoder som kommunerna sannolikt tar till för att hjälpa upp situationen är att strama åt beskattningen ordentligt och knappa in på de personella resurserna.

Redan i år har kommunerna velat ha ansevära ekonomiska bidrag från staten. Samtidigt har regeringen varit fullt medveten om att ekonomin snabbt håller på att försämrats. Ändå ska kommunerna få 1,3 miljarder euro i statsandelar. Av beloppet går 9 miljoner euro till anläggningspro-

jekt inom social- och hälsovården och 6 miljoner euro till statsandelar för att bekosta grundläggande försörjning. Det räcker inte på långt när till.

Följaktligen föreslår jag följande uttalande i den allmänna motiveringen:

Reservationens förslag till uttalande

Regeringens stimulansåtgärder missar målet, är otillräckliga och alltför långsamma för att kunna förhindra att den ekonomiska krisen i Finland fördjupas ytterligare, att arbetslösheten stiger, kommunernas ekonomiska situation försämrats och den sociala ojämlikheten ökar, och regeringen åtnjuter därför inte riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE40. Företagens omvärld, marknadsreglering
och arbetslivet

31. Ersättning för ordnandet av ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning (reservationsanslag 2 år)

Hushållen blir alltmer skuldyngda. Skuldproblemen hopar och sprider sig snabbt. Redan nu är skuldrådgivningarna överbelastade och i år kommer det att strömma till betydligt fler besökare. I dagsläget kan personalen inte ge alla hjälpbehövande hjälp och på vissa orter får man vänta i upp till hundra dagar på att få hjälp. Permitteringarna och uppsägningarna fortsätter i år

och behovet av skuldrådgivning ökar ytterligare. Dessutom finns det stora lokala skillnader i tillgång och kvalitet i skuldrådgivningen. Det är bara för det mesta i stora städer som den är proffsig och effektiv. Det extra bidraget på 1,5 miljoner euro kommer inte att räcka till för enligt vissa experter behövs det 2,4 miljoner till. Inte minst i det rådande ekonomiska läget är det viktigt att skuldrådgivningen får adekvata resurser.

Följaktligen föreslår jag

att moment 32.40.31 ökas med 900 000 euro.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

30. Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdens driftskostnader (förslagsanslag)

Fram till den ekonomiska krisen var det ekonomiska läget i kommunerna bra. Men det betyder

inte att de sociala tjänsterna var väl ordnade. Statens nedskärningar i kommunernas inkomstunderlag har lett till att de har sett sig tvungna att pruta på social- och hälsovården. På grund av den ekonomiska krisen har kommunerna varit tvungna att spara med hård hand och är det fortfarande. Det slår hårdast mot dem som redan nu har det sämre ställt.

Det finns betydande skillnader mellan kommunerna och redan i dag är ojämlikheten på grund av bostadsort eller hemvist orimligt stor. De fattigaste kommunerna har praktiskt inga större möjligheter att effektivisera sin verksamhet och sina tjänster. Staten måste hjälpa kommunerna för att de inte ska störta i en fullkomligt ohållbar situation. Det trängda ekonomiska läget kan inte lösas med kommunsamgåenden, utan den enda möjligheten för kommunerna att bibehålla nuvarande tjänstenivå är att de får avsevärt större bidrag.

Följaktligen föreslår jag

att moment 33.60.30 ökas med 200 000 000 euro.

Helsingfors den 17 mars 2009

Bjarne Kallis /kd